

แนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

โดย

นายนำชัย พรหมมีชัย

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร

กรมส่งเสริมการเกษตร

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ 7

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556 - 2557

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายนำชัย พรหมมีชัย หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

การวิจัยแนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556/57 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 จำนวน 800 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย เจ้าของสวน ผู้กรีดยาง ผู้รับซื้อยางพารา สถาบันเกษตรกร หน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการ ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 พบว่าเกษตรกรในภูมิภาคแตกต่างกัน เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราแตกต่างกัน เกษตรกรที่ใช้แรงงานในการกรีดยางแตกต่างกัน เกษตรกรที่รับความรู้ด้านการผลิตจากสื่อกิจกรรม เกษตรกรที่รับความรู้ด้านการตลาดจากสื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม มีความคิดเห็นต่อโครงการแตกต่างกันที่ระดับนัยทางสถิติ .05 ข้อเสนอแนะมาตรการระยะสั้น ภาครัฐควรปรับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้สะดวกรวดเร็ว ควรทำ zoning การปลูกยางพารา ควรสนับสนุนเรื่องการประกันราคา ควบคุมราคาปัจจัยการผลิต ควรจัดตั้งแหล่งรับซื้อยางพาราในพื้นที่ให้เพียงพอ มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส และอบรมให้ความรู้เรื่องยางพาราอย่างครบวงจร ส่วนมาตรการระยะปานกลางและระยะยาว ภาครัฐควรจัดทำยุทธศาสตร์ยางพาราเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาวและยั่งยืน ควรวิจัยและพัฒนาพันธุ์ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จากยางพารา สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิต เพิ่มอำนาจต่อรอง ภาครัฐสนับสนุนบุคลากรที่เป็นคนกลางในการตรวจมาตรฐานยางพาราที่เป็นธรรม จัดตั้งตลาดกลางประมูลยางพาราให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ ควรจัดตั้งโรงงานรับซื้อยางแผ่นดิบ และน้ำยางดิบในพื้นที่ให้เพียงพอ ควรวางกลยุทธ์ในการขายยางโดยรวมกลุ่มประเทศในอาเซียนเพื่อกำหนดราคายางพารา

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มุ่งหวังในการพัฒนาข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องทั้งเจ้าของสวน ผู้กรีดยาง ผู้รับซื้อ สถาบันเกษตรกร หน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการ ให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ยางพาราในประเทศและในโลก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

(นำชัย พรหมมีชัย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
คำอธิบายคำย่อ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความคิดเห็น	6
สถานการณ์การผลิตยางพาราในตลาดโลก	9
สถานการณ์การผลิตยางพาราในประเทศไทย	11
แนวโน้มสถานการณ์การผลิตยางพาราในตลาดโลกและประเทศไทย	16
บริบทการผลิต การแปรรูป และการตลาดยางพาราในแต่ละภูมิภาค	17
โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556	26
กรอบความคิดของการวิจัย	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
วิธีการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	40
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร	41
ตอนที่ 2 การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ และระบบการกรีดยางพารา	43
ตอนที่ 3 การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา	45
ตอนที่ 4 การจำหน่ายผลผลิตยางพารา	48
ตอนที่ 5 ช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา	50
ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบปี 2556	52
ตอนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและตลาดยางพาราของเกษตรกร	62
ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐาน	67
ตอนที่ 9 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก	76
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	82
สรุป	82
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	91
ประวัติย่อผู้วิจัย	99

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 ปริมาณการใช้และปริมาณการผลิตยางพาราของตลาดโลก	10
2-2 ปริมาณผลผลิตยางพาราของประเทศผู้ผลิตหลัก	11
2-3 เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรี๊ดได้ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2554-2556 (ปี 2555-2556 พยากรณ์ไตรมาสที่ 2 เดือนมิถุนายน 2556)	14
2-4 สรุปรูปรับการผลิต การแปรรูป และการตลาดยางพาราในแต่ละภูมิภาค	24
2-5 ขั้นตอนการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	28
3-1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดใน 4 ภูมิภาคที่มีพื้นที่ ปลูกยางพารา	34
4-1 อายุของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	41
4-2 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	41
4-3 สถานภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	42
4-4 ประสบการณ์การทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	42
4-5 แหล่งเงินทุนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา	43
4-6 การใช้แรงงานในการกรี๊ดยางพารา การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ และระบบการกรี๊ดยางพารา	44
4-7 การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา	45
4-8 พันธุ์ยางพาราที่เกษตรกรใช้ปลูก	47
4-9 สถานภาพการใช้ที่ดินในการปลูกยางพาราของเกษตรกร	47
4-10 การจำหน่ายผลผลิตยางพารา	49
4-11 ความรู้และช่องทางการรับความรู้ที่เกษตรกรได้รับ	51
4-12 การได้รับความช่วยเหลือตาม โครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบปี 2556	52
4-13 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบปี 2556	54
4-14 เหตุผลของเกษตรกรที่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบปี 2556	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-15	เหตุผลของเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบปี 2556	59
4-16	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิต	62
4-17	ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด	64
4-18	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการผลิตยางพารา	65
4-19	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการตลาดยางพารา	66
4-20	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร	68
4-21	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามภูมิภาค	69
4-22	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา	70
4-23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้แรงงานในการกรีดยางพารา	71
4-24	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้แรงงานในการกรีดยางพารา	72
4-25	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้ที่ดิน	72
4-26	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา	73
4-27	สรุปการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556	75

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่		
3-1	กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ	36
3-2	ประชากรในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การผลิตยางพาราของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 65.97 ล้านไร่ ในปี 2551 เป็น 74.72 ล้านไร่ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.47 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.62 ต่อปี จาก 10.00 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 11.14 ล้านตันในปี 2555 ประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย และพื้นที่ปลูกยางพาราของทั้ง 3 ประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคายางพาราอยู่ในระดับสูงจูงใจให้มีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น ส่วนการตลาด ในปี 2555 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศต่าง ๆ ลดลง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย เช่น อินเดีย ซึ่งมีอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ซบเซาจึงส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราในภาพรวมลดลง ส่วนในสหรัฐอเมริกา อุตสาหกรรมต่าง ๆ ภายในประเทศชะลอการขยายตัว ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงเช่นเดียวกับญี่ปุ่นได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ และการเกิดสึนามิในเดือนมีนาคม 2554 และปลายปีเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในไทย ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลง และส่งผลให้ราคายางพาราปรับลดลง (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2555)

การผลิตยางพาราของประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.22 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 3.13 ล้านตันในปี 2551 เป็น 3.58 ล้านตัน ในปี 2555 ส่วนพื้นที่ปลูกยางพารารวมทั้งประเทศในปี 2555 คิดเป็น 19.27 ล้านไร่ เมื่อแยกตามภูมิภาค พบว่าภาคใต้มีการปลูกยางพารามากที่สุด โดยมีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งสิ้น 12.19 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.26 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งสิ้น 3.73 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.35 ภาคกลางและภาคตะวันออกมีพื้นที่เพาะปลูกยางพาราทั้งสิ้น 2.29 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.88 และภาคเหนือมีพื้นที่เพาะปลูกยางพาราเพียง 1.04 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.39 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

ต้นทุนการผลิตยางพาราแผ่นดิบของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.92 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 11,035.83 บาทต่อไร่ ในปี 2551 เป็น 16,271.53 บาทต่อไร่ ในปี 2555 ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นจาก 39.70 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2551 เป็น 61.87 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.55 ต่อปี (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) ในทางตรงกันข้าม ราคาของพารา กลับตกต่ำลงเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจโลก รวมทั้งสต็อกยางพาราของประเทศผู้ใช้อย่างพารารายใหญ่ เช่น จีน ญี่ปุ่น ยังคงมีอยู่มาก รวมถึงปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าการส่งออกลดลง ส่งผลให้ราคาของพาราลดต่ำลงเรื่อย ๆ โดยในปี 2555 ราคา 87.15 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2556 ราคาลดเหลือ 76.05 ลดลงร้อยละ 9.71 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556) สืบเนื่องจากราคายางพาราที่ตกต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตยางพาราสูงขึ้น และค่าครองชีพที่สูงขึ้น เกษตรกรชาวสวนยางพาราจึงได้รับความเดือดร้อน ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกยางพาราอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ จึงได้รวมตัวกันประท้วงเพื่อให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำด้วยการปิดถนนสายเอเชีย บริเวณแยกควนหนองหงส์ รวมทั้งเส้นทางรถไฟ โดยมีข้อเรียกร้องให้รัฐบาลพยุงราคาน้ำยางสดที่ 100 บาทต่อกิโลกรัม ประกันราคายางแผ่นรมควันที่ 120 บาทต่อกิโลกรัม (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2556)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557 ตามข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) เป็นประธานกรรมการ ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งพัฒนาสถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับยางพารา ประกอบด้วยแนวทางระยะสั้นเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยให้ความสำคัญกับเกษตรกรรายย่อยจำนวนประมาณร้อยละ 90 ของเกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมด ส่วนแนวทางระยะปานกลาง และระยะยาวเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางทำการผลิตเพื่อลดความเสี่ยง สนับสนุนสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพให้ใช้ประโยชน์จากโรงงานแปรรูปยางที่จัดสร้างไว้แล้ว และ/หรือลงทุนจัดสร้างโรงงานใหม่เพื่อแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์เบื้องต้น รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการแปรรูปยางในการขยายกำลังการผลิตและปรับเปลี่ยนเครื่องจักรการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ยางในประเทศโดยเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น โรงงานผลิตยางแท่ง ยางแผ่น โรงผลิตน้ำยางข้น เพื่อป้อนโรงงานผลิตถุงมือยาง เป็นต้น และรับซื้อผลผลิตยางจากเกษตรกร โดยตรงทำให้ราคายางในประเทศมีระดับราคาที่สูงขึ้น (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2556)

การให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลในส่วนของ การแก้ไขปัญหาของยางพารา ระยะสั้น เร่งด่วน โดยจ่ายค่าปัจจัยการผลิตเป็นเงินสดในอัตราไร่ละ 2,520 บาท ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สนับสนุนเกษตรกรรายละไม่เกิน 25 ไร่ ตามพื้นที่เปิดกรีดยาง ต้นยางมีอายุ

ไม่เกิน 25 ปี และต้องเป็นเกษตรกรที่มีเอกสารสิทธิ์หรือสิทธิทำกินในพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงประเภทเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นที่ยอมรับของกรมป่าไม้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) จากโครงการดังกล่าวยังพบปัญหา คือ การช่วยเหลือยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรทุกกลุ่ม เช่น เกษตรกรที่รับจ้างกรีดยาง โดยไม่ได้เป็นเจ้าของแปลงยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ หรือเกษตรกรที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2557 ให้แก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง และตรงจุด รวมทั้งค้นหารูปแบบในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราทุกกลุ่มให้ได้รับความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาลเพื่อปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2557 ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ทำการศึกษากับเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556/57 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557 และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตยางพารา คือ เจ้าของสวน ผู้กรีดยาง หน่วยงานราชการ สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ

สมมุติฐานการวิจัย

1. เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
2. เกษตรกรในแต่ละภูมิภาค มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
3. เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
4. เกษตรกรที่มีพื้นที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
5. เกษตรกรที่มีช่องทางการรับความรู้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราและผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มในการผลิตยางพารา และการตลาดยางพารา
2. ได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556
3. ได้แนวทางในการปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำจำกัดความ

โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556

หมายถึง โครงการที่รัฐบาลมีมติเห็นชอบในหลักการเพื่อแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งพัฒนาสถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับยางพารา

มาตรการระยะสั้น หมายถึง การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 เฉพาะสวนยางที่เปิดกรีดแล้ว และต้นยางมีอายุไม่เกิน 25 ปี ในอัตราไร่ละ 2,520 บาท

มาตรการระยะปานกลาง หมายถึง ให้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโรงงานแปรรูปยางที่จัดสร้างไว้แล้ว และ/หรือ ลงทุนจัดสร้างโรงงานใหม่ ในอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน

มาตรการระยะยาว หมายถึง ให้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการแปรรูปยางพารา เพื่อใช้ในการขยายกำลังการผลิตและปรับเปลี่ยนเครื่องจักรจากการผลิตในอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรน

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีพื้นฐานจากส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้ คือ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 ซึ่งมีผลให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในที่นี้คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรและมีความคิดเห็นต่อโครงการในลักษณะที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับมาตรการ

เกษตรกร	หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556
เจ้าของสวน	หมายถึง เกษตรกรในพื้นที่ที่มีสวนยางพาราเป็นของตนเอง
ผู้รับซื้อ	หมายถึง กลุ่มเกษตรกร พ่อค้ารวบรวม โรงงาน บริษัทแปรรูปยางแท่งในพื้นที่
ผู้กรีดยาง	หมายถึง เจ้าของสวนกรีดยางทั้งหมด เจ้าของกรีดยางบางส่วนและแบ่งให้ผู้รับจ้างกรีดยางบางส่วน และผู้กรีดยางไม่ได้เป็นเจ้าของสวนแต่รับจ้างกรีดยางเดี่ยว
สถาบันเกษตรกร	หมายถึง กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์กองทุนสวนยาง สหกรณ์การเกษตร วิสาหกิจชุมชน เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อรวบรวมผลผลิต แปรรูป และขายผลผลิต
หน่วยงานราชการ	หมายถึง หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นต้น
ผู้ประกอบการ	หมายถึง ผู้ประกอบการแปรรูปยางพารา เช่น โรงงาน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

เรื่องเวทย์ แสงรัตนา (2522) อ้างถึงใน สุภาพร ชุสสาย (2556: 12) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม การแสดงความคิดเห็นอาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้จากแนวความคิด

สุชา จันทร์อม (2527) อ้างถึงใน สุภาพร ชุสสาย (2556: 12) กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลแต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเราจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความคิดเห็นจะเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534 : 78) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวไว้ว่าเขามีความเชื่อหรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
2. ทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่า ความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสับสนุนหรือเป็นปฏิบัติบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

จากการให้ความหมายของความคิดเห็นของท่านทั้งหลาย ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความคิดเห็น กล่าวคือ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อและค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว

2. ประเภทของความคิดเห็น

เรมเมอร์ (Remmer, 1954 : 6-7) กล่าวว่า ความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องใดเรื่องหนึ่งแม้เป็นเรื่องเดียวกันไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไปและอาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

โอสแคมป์ (Oskamp, 1977 : 119 – 133) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่าง (Genetic and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการให้ยาเสพติด จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักเป็นคนอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่จะได้รับ

การอบรมสั่งสอน ทั้งด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่างๆที่ได้รับรับสื่อเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

จำเรียง ภาวจิต (2536 : 248 – 249) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เหล่านั้นด้วย

3. กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะทำให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้าม กลุ่มเฉื่อยชาที่จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

เรื่องเวทย์ แสงรัตนา (2522 : 20) อ้างถึงใน สุภาพร ชุสสาย (2556: 12) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม

ขวัญใจ สมรรคบุตร (2524 : 8) กล่าวว่า “...ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วยซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานและการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง...”

สุโท เจริญสุข (2525 : 58 – 59) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว

4. การวัดความคิดเห็น

เบสท์ (Best, 1977 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าที่มีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยที่ให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้น ใช้การวัดแบบลิเคอร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวม หรือเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและระบุให้ผู้ตอบตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง (บุญธรรมจิตอนันต์, 2540)

จากแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีพื้นฐานจากส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ซึ่งในงานวิจัยนี้ คือ โครงการแก้ไขปัญหาทางพาราทั้งระบบ ปี 2557 ซึ่งมีผลให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในที่นี้ คือ เกษตรกรสถาบันเกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อโครงการในลักษณะที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย กับมาตรการของโครงการในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว

สถานการณ์การผลิตยางพาราในตลาดโลก

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2555) กล่าวถึงการผลิตและการตลาดยางพาราในตลาดโลกและในประเทศไทยไว้ ดังนี้

1. การผลิต

ปี 2550 - 2555 เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 64.54 ล้านไร่ในปี 2550 เป็น 73.09 ล้านไร่ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.25 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.83 ต่อปี จาก 9.80 ล้านตันในปี 2550 เป็น 10.54 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากราคายางพาราอยู่ในระดับสูง จึงใจให้มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ตลอดจนมีการบำรุงดูแลรักษาต้นยางอย่างดี รวมทั้งมีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย ในปี 2555 มีเนื้อที่ปลูกยางพารารวม 46.23 ล้านไร่ คิดเป็น ร้อยละ 63.25 ของเนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกและมีผลผลิตรวม 6.96 ล้านตัน คิดเป็น ร้อยละ 66.03 ของผลผลิตโลก

2. การตลาด

2.1 ความต้องการใช้ยางพารา

ความต้องการใช้ยางพาราของโลกปี 2550 - 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.89 ต่อปีจาก 10.22 ล้านตันในปี 2550 เป็น 10.89 ล้านตันในปี 2555 ถึงแม้ในช่วงปลายปี 2551 ถึงปี 2552 จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศผู้ใช้งานที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงมากก็ตาม แต่ในปี 2553 - 2555 ภาวะเศรษฐกิจโลกขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ยางพารากลับเข้าสู่ภาวะปกติ

2.2 ราคา

ปี 2550 - 2555 ราคายางพาราในตลาดโลกมีการปรับเพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับความต้องการใช้ยางพาราของโลกเพิ่มขึ้น แต่ในปี 2552 ราคาปรับลดลดลงมาก เนื่องจากได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจของโลก ส่งผลให้การรับซื้อและการลงทุนชะลอตัว ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงและราคาปรับลดลงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามในปี 2553 ภาวะเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัว การค้าการลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางเพิ่มขึ้น และราคาปรับสูงขึ้น

2.3 การส่งออก

การส่งออกยางพาราโลกในปี 2550 - 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.51 ต่อปี จาก 6.86 ล้านตันในปี 2550 เป็น 7.19 ล้านตันในปี 2555 อย่างไรก็ตาม การส่งออกยางพาราลดลงในปี 2551 และ 2552 เนื่องจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปลายปี 2551 ถึง ปี 2552 ทำให้ประเทศผู้ใช้งานพารามีการซื้อยางพาราลดลง

ตารางที่ 2-1 ปริมาณการใช้และปริมาณการผลิตยางพาราของตลาดโลก (หน่วย : พันตัน)

ข้อมูล / ปี	2553	2554	2555
ผลผลิต	10,406	10,977	11,276

การใช้	10,778	10,916	11,014
ผลผลิตหักใช้	-372	61	262
สต็อกปลายปี	1,512	1,573	1,835

ที่มา : IRSC: Economist Intelligence Unit (March 2013)

ตารางที่ 2-2 ปริมาณผลผลิตยางพาราของประเทศผู้ผลิตหลัก (หน่วย : พันตัน)

ประเทศ / ปี	2553	2554	2555	% Δ
ไทย	3,252	3,394	3,513	(3.5)
อินโดนีเซีย	2,736	2,982	3,040	(1.9)
มาเลเซีย	939	996	926	(-7.0)
อินเดีย	851	890	907	(1.9)
เวียดนาม	752	812	888	(9.4)
จีน	665	707	764	(8.1)
อื่นๆ	1,211	1,196	1,238	(3.5)
โลก	10,406	10,977	11,276	
%YOY	7.3	5.5	2.7	

ที่มา : IRSC: Economist Intelligence Unit (March 2013)

% YoY อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว, % Δ สัดส่วนการเติบโตเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว

สถานการณ์การผลิตยางพาราในประเทศไทย

1. การผลิต

นโยบายสนับสนุนการขยายเนื้อที่ปลูกยางพาราของรัฐบาลทำให้เนื้อที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบัน ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย แต่ไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตยางมากที่สุดในโลก โดยผลผลิตในช่วงปี 2550 - 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.07 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 2.99 ล้านตันในปี 2550 เป็น 3.21 ล้านตันในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ผลผลิตต่อไร่ของไทยกลับลดลงร้อยละ 2.35 ต่อปี จาก 274 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2550 เป็น 255 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2555 ในช่วงปี 2550 - 2555 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.50 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 9,516.97 บาทต่อไร่ในปี 2550 เป็น 11,921.80 บาทต่อไร่ในปี 2555 ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นจาก 34.73 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2550 เป็น 46.57 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.13 ต่อปี

2. การตลาด

2.1 ความต้องการใช้ยางพารา

ความต้องการใช้ยางพาราของไทยในปี 2550 - 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.26 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 373,659 ตันในปี 2550 เป็น 449,464 ตันในปี 2554 ยางแผ่นรมควันมีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.91 ต่อปี จาก 96,308 ตันในปี 2550 เป็น 117,299 ตันในปี 2555 ยางแท่งมีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.90 ต่อปี จาก 116,292 ตัน ในปี 2550 เป็น 137,944 ตันในปี 2555 ยางอื่นๆ มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 72.07 ต่อปี จาก 11,400 ตันในปี 2550 เป็น 81,323 ตันในปี 2555 แต่น้ำยางข้นมีการใช้ในประเทศลดลงร้อยละ 2.19 ต่อปี จาก 149,659 ตันในปี 2550 เหลือ 112,898 ตันในปี 2555 เนื่องจากยางแผ่นรมควันและยางแท่งเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมยานยนต์ซึ่งมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมยางล้อ และอุตสาหกรรมอุปกรณ์ส่วนประกอบรถยนต์และอะไหล่ขยายเพิ่มขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามความต้องการใช้ยางพาราในประเทศในปี 2554 ลดลงจาก 458,637 ตันในปี 2553 เหลือ 449,464 ตัน เนื่องจากในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน 2554 เกิดภัยพิบัติน้ำท่วมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมทั้งอุตสาหกรรมที่ใช้ยางเป็นวัตถุดิบ ส่งผลให้ความต้องการใช้ยางในอุตสาหกรรมดังกล่าวลดลงในไตรมาสที่ 4 ของปี 2555 อุตสาหกรรมยางล้อเป็นอุตสาหกรรมที่มีความต้องการใช้ยางพารามากที่สุด มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.16 ต่อปี ปริมาณการใช้ยางเพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 206,694 ตันในปี 2550 เป็น 308,939 ตันในปี 2555

2.2 ราคา

ปี 2550 - 2555 ราคายางพาราในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับภาวะราคาขางพาราในตลาดโลก โดยราคาขางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

2.2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้

ราคาขางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางก้อนคละ และน้ำยางสด ที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.67, 15.66 และ 16.19 ต่อปีตามลำดับ

2.2.2 ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพารา

ราคาประมูลขางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางสด ณ ตลาดกลางยางพารา อำเภอหาดใหญ่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.11, 16.51 และ 16.85 ต่อปี ตามลำดับ

2.2.3 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี 2550 - 2555 ราคาขางแผ่นรมควันชั้น 3 ยางแท่ง และน้ำยางข้น เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.79, 16.17 และ 15.36 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้น

ตามภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ยางล้อ เป็นต้น

2.3 การส่งออก

ปี 2550 - 2555 การส่งออกยางพาราของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.91 ต่อปีจาก 2.72 ล้านตันในปี 2550 เป็น 2.77 ล้านตันในปี 2555 เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนและอินเดีย ถึงแม้ว่าการส่งออกยางแผ่นรมควันจะลดลงร้อยละ 6.41 ต่อปี จากการที่ไทยได้สูญเสียส่วนแบ่งการตลาดบางส่วนให้กับอินโดนีเซีย และมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม การลดลงของการส่งออกยางแผ่นรมควันของไทยได้ถูกชดเชยด้วยการส่งออกยางแท่ง น้ำยางข้นและยางคอมปาวด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.05, 0.77 และ 35.11 ต่อปี ตามลำดับ โดยจีนยังคงเป็นตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญของไทยซึ่งในปี 2550 - 2555 จีนนำเข้ายางพาราจากไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.08 ต่อปี ในขณะที่สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและมาเลเซียมีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงร้อยละ 5.66, 5.55 และ 0.01 ต่อปี ตามลำดับ ปี 2554 ไทยส่งออกยางพารา 2.77 ล้านตัน ลดลงจาก 2.84 ล้านตันของปี 2553 ร้อยละ 2.46 เนื่องจากภัยพิบัติน้ำท่วมของอุตสาหกรรมยานยนต์ เมื่อเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน 2554 ที่ผ่านมา ได้ชะลอการผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์ทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยส่งออกยางพาราลดลงในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2554 โดยคาดว่าจะส่งออกยางแผ่นรมควันได้ 0.66 ล้านตัน ลดลงจาก 0.69 ล้านตันของปี 2553 หรือลดลงร้อยละ 4.35 ยางแท่ง 0.91 ล้านตันลดลงจาก 0.93 ล้านตันของปี 2553 หรือลดลงร้อยละ 2.15 น้ำยางข้น 0.53 ล้านตัน ลดลงจาก 0.54 ล้านตันของปี 2553 หรือลดลงร้อยละ 1.85 ในขณะที่การส่งออกยางคอมปาวด์ คาดว่าจะยังคงที่ 0.47 ล้านตัน

ตารางที่ 2-3 เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีดยาง ผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2554-2556 (ปี 2555-2556 พยากรณ์ไตรมาสที่ 2 เดือนมิถุนายน 2556)

จังหวัด	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)			เนื้อที่กรีดยาง (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อเนื้อที่กรีดยาง (กก.)		
	2554	2555	2556	2554	2555	2556	2554	2555	2556	2554	2555	2556
รวมทั้งประเทศ	18,461,231	-	-	12,765,636	13,806,821	15,130,363	3,348,897	3,625,295	3,862,996	262	263	255
ภาคเหนือ	867,402	-	-	192,699	355,410	558,777	42,836	59,558	80,951	222	168	145
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,477,303	-	-	1,425,172	2,044,633	2,673,385	353,923	430,451	521,768	248	211	195
ภาคกลาง	2,209,644	-	-	1,459,323	1,503,082	1,762,610	416,213	436,219	487,969	285	290	277
ภาคใต้	11,906,882	-	-	9,688,442	9,903,696	10,135,591	2,535,925	2,699,067	2,772,308	262	273	274
เชียงใหม่	240,364	-	-	48,406	81,000	91,915	11,956	15,309	15,993	247	189	174
พะเยา	124,942	-	-	30,596	45,521	73,300	6,272	7,648	10,115	205	168	138
ลำปาง	29,332	-	-	2,924	7,250	25,760	526	957	2,731	180	132	108
ลำพูน	9,911	-	-	3,531	8,530	8,858	519	1,041	1,196	147	122	135
เชียงใหม่	33,417	-	-	8,287	19,819	32,233	1,566	2,755	3,965	189	139	123
แม่ฮ่องสอน	3,906	-	-	782	1,080	1,909	80	117	191	102	110	100
ตาก	19,782	-	-	5,203	6,480	18,550	656	784	1,948	126	121	105
กำแพงเพชร	36,591	-	-	28,103	31,800	32,582	7,026	7,378	7,820	250	232	240
สุโขทัย	22,444	-	-	13,541	16,671	17,891	2,573	2,784	3,220	190	167	180
แพร่	20,615	-	-	6,023	12,730	17,519	1,295	2,050	3,013	215	161	172
น่าน	66,588	-	-	13,090	24,664	30,651	2,422	3,774	4,904	185	153	160
อุดรธานี	19,719	-	-	2,573	5,700	17,460	491	832	2,008	191	146	115
พิษณุโลก	159,690	-	-	8,943	61,455	140,357	2,146	7,313	14,316	240	119	102
พิจิตร	2,459	-	-	1,276	1,540	1,900	332	393	475	260	255	250
นครสวรรค์	12,383	-	-	2,302	4,030	6,250	654	875	1,275	284	217	204
อุทัยธานี	28,291	-	-	10,686	19,040	19,772	2,714	3,713	3,954	254	195	200
เพชรบูรณ์	36,988	-	-	6,433	8,120	21,870	1,608	1,835	3,827	250	226	175
เลย	475,827	-	-	182,036	229,771	355,934	45,145	49,401	60,509	248	215	170
หนองบัวลำภู	110,604	-	-	28,966	51,930	79,920	6,575	9,295	12,947	227	179	162
อุดรธานี	332,383	-	-	93,097	209,785	266,368	24,671	38,181	48,109	265	182	168
หนองคาย	208,135	-	-	71,196	88,009	106,883	18,725	20,506	22,403	263	233	210
บึงกาฬ	626,819	-	-	299,570	411,778	499,400	75,791	93,885	107,870	253	228	216
สกลนคร	210,401	-	-	61,741	92,820	171,240	11,978	15,594	24,659	194	168	144
นครพนม	181,714	-	-	80,375	103,909	138,500	18,727	21,197	25,623	233	204	185
มุกดาหาร	136,083	-	-	67,328	88,250	106,255	16,361	17,827	20,188	243	202	190
ยโสธร	70,198	-	-	32,408	42,960	49,640	8,102	9,494	11,318	250	221	228
อำนาจเจริญ	52,222	-	-	22,474	34,618	41,790	3,866	5,297	6,886	172	153	160
อุบลราชธานี	202,223	-	-	103,553	152,865	162,071	29,034	36,668	40,194	280	240	248
ศรีสะเกษ	231,208	-	-	85,145	135,937	154,566	22,476	30,722	36,014	264	226	233
สุรินทร์	103,094	-	-	61,373	81,180	86,890	17,184	19,889	21,896	280	245	252

ตารางที่ 2-3 เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีดได้ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2554-2556 (ปี 2555-2556 พยากรณ์ไตรมาสที่ 2 เดือนมิถุนายน 2556) (ต่อ)

จังหวัด	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)			เนื้อที่กรีดได้ (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อเนื้อที่กรีด (กก.)		
	2554	2555	2556	2554	2555	2556	2554	2555	2556	2554	2555	2556
หนองบัวลำภู	110,604	-	-	28,966	51,930	79,920	6,575	9,295	12,947	227	179	162
อุดรธานี	332,383	-	-	93,097	209,785	266,368	24,671	38,181	48,109	265	182	168
หนองคาย	208,135	-	-	71,196	88,009	106,683	18,725	20,506	22,403	263	233	210
บึงกาฬ	626,819	-	-	299,570	411,778	499,400	75,791	93,885	107,870	253	228	216
สกลนคร	210,401	-	-	61,741	92,820	171,240	11,978	15,594	24,659	194	168	144
นครพนม	181,714	-	-	80,375	103,909	138,500	18,727	21,197	25,623	233	204	185
มุกดาหาร	136,083	-	-	67,328	88,250	106,255	16,361	17,827	20,188	243	202	190
ยโสธร	70,198	-	-	32,408	42,960	49,840	8,102	9,494	11,318	250	221	228
อำนาจเจริญ	52,222	-	-	22,474	34,618	41,790	3,866	5,297	6,686	172	153	160
อุบลราชธานี	202,223	-	-	103,553	152,865	162,071	29,034	36,688	40,194	280	240	248
ศรีสะเกษ	231,208	-	-	85,145	135,937	154,566	22,478	30,722	36,014	264	226	233
สุรินทร์	103,094	-	-	61,373	81,180	86,890	17,184	19,889	21,896	280	245	252
บุรีรัมย์	210,223	-	-	137,566	174,654	177,800	33,805	35,280	37,338	244	202	210
มหาสารคาม	5,360	-	-	2,744	2,830	3,880	563	558	776	205	197	200
ร้อยเอ็ด	33,023	-	-	17,101	20,459	21,520	3,933	4,255	4,519	230	208	210
กาฬสินธุ์	155,240	-	-	32,125	50,420	137,378	7,806	10,185	25,003	243	202	182
ขอนแก่น	52,364	-	-	17,946	31,450	38,140	3,679	5,189	6,636	205	165	174
ชัยภูมิ	39,025	-	-	16,302	24,050	29,580	3,260	4,040	4,792	200	168	162
นครราชสีมา	41,157	-	-	12,126	16,958	25,830	2,440	2,968	4,288	201	175	166
สระบุรี	657	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลพบุรี	871	-	-	170	290	390	38	64	81	224	220	207
สุพรรณบุรี	2,462	-	-	40	800	1,200	10	123	194	250	154	162
ปราจีนบุรี	20,888	-	-	4,458	4,530	11,542	914	942	1,731	205	208	150
ฉะเชิงเทรา	126,224	-	-	110,718	111,486	112,300	27,790	28,763	29,423	251	258	262
สระแก้ว	35,635	-	-	13,378	15,430	18,510	3,238	3,796	4,590	242	246	248
จันทบุรี	484,180	-	-	327,117	329,355	422,975	97,712	99,795	117,164	299	303	277
ตราด	288,145	-	-	180,181	185,280	210,689	53,849	55,769	61,521	299	301	292
ระยอง	746,070	-	-	517,381	520,217	599,000	154,342	160,227	173,710	298	308	290
ชลบุรี	196,130	-	-	163,192	167,054	175,872	43,083	44,770	47,485	264	268	270
กาญจนบุรี	132,400	-	-	69,135	79,080	97,020	15,600	18,188	22,606	226	230	233
ราชบุรี	22,812	-	-	11,000	11,010	12,522	2,805	2,852	3,181	255	259	254
เพชรบุรี	9,900	-	-	250	7,300	7,300	55	1,051	1,095	220	144	150
ประจวบคีรีขันธ์	143,270	-	-	62,303	71,250	93,290	16,777	19,879	25,188	269	279	270
ชุมพร	490,923	-	-	423,810	433,179	432,000	100,867	114,359	115,344	238	264	267
ระนอง	179,793	-	-	107,220	110,530	133,330	23,267	26,306	32,133	217	238	241
สุราษฎร์ธานี	1,921,698	-	-	1,705,420	1,729,792	1,750,754	429,766	446,266	453,445	252	258	259
พังงา	793,618	-	-	550,930	570,488	659,100	135,529	143,763	167,411	246	252	254
ภูเก็ต	88,223	-	-	78,650	78,940	79,200	19,663	20,840	21,067	250	264	266
กระบี่	622,145	-	-	504,620	512,790	533,990	124,137	135,377	142,041	246	264	266
ตรัง	1,383,414	-	-	1,143,188	1,178,345	1,179,073	324,665	346,433	347,827	284	294	295
นครศรีธรรมราช	1,484,084	-	-	1,164,800	1,200,080	1,239,658	284,211	306,015	317,352	244	255	256
พัทลุง	602,594	-	-	462,527	448,600	449,300	123,495	126,505	127,801	267	282	284
สงขลา	1,573,621	-	-	1,219,286	1,271,620	1,289,435	331,646	373,856	380,383	272	294	295
สตูล	337,127	-	-	244,041	247,342	247,440	68,643	72,224	72,747	281	292	294
ปัตตานี	325,199	-	-	249,355	252,920	253,861	63,835	66,771	67,273	256	264	265
ยะลา	1,096,594	-	-	935,701	957,850	959,596	254,511	262,451	263,889	272	274	275
นราธิวาส	1,007,649	-	-	898,894	911,240	928,854	251,690	257,881	263,795	280	283	284

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2556)

แนวโน้มสถานการณ์การผลิตยางพาราในตลาดโลกและในประเทศไทย

ส่วนเศรษฐกิจภาคธนาคารแห่งประเทศไทย (2555) กล่าวถึงสถานการณ์ยางพาราในตลาดโลกและสถานการณ์การผลิตยางพาราในประเทศไทยไว้ ดังนี้

1. แนวโน้มสถานการณ์การผลิตยางพาราในตลาดโลก

องค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (*International Rubber Study Group: IRSG*) คาดว่าปี 2555 ผลผลิตยางโลกมี 11.3 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.7 ตามการเพิ่มขึ้นของผลผลิตยางของไทย อินโดนีเซีย อินเดีย เวียดนาม และจีน ขณะที่มีการบริโภค 11.0 ล้านตัน ชะลอตัวจากปีก่อน ตามการบริโภคที่ลดลงของประเทศในแถบสหภาพยุโรป และญี่ปุ่น สำหรับการบริโภคของจีนยังคงขยายตัวดีสต่อกลายปีจำนวน 1.8 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนซึ่งมีประมาณ 1.6 ล้านตัน

2. แนวโน้มสถานการณ์การผลิตยางพาราในประเทศไทย

ภาคเหนือ เนื้อที่กรี๊ดได้ ปี 2556 เพิ่มขึ้น จากยางพาราที่ปลูกใหม่ในปี 2550 เริ่มกรี๊ดได้ในปีนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากราคายางพาราอยู่ในเกณฑ์ดีและสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา จึงจูงใจให้ปลูกเพิ่มขึ้น สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะลดลงจากปีที่แล้ว เนื่องจากต้นยางพาราเริ่มกรี๊ดได้เป็นปีแรกมีสัดส่วนมากกว่าต้นยางพาราที่มีอายุระหว่าง 10 - 15 ปี ซึ่งให้ผลผลิตสูง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่กรี๊ดได้ในปี 2556 เกษตรกรปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นในพื้นที่ว่างเปล่า และปลูกแทน มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้ง และมีต้นยางพาราเริ่มกรี๊ดได้เป็นปีแรก ซึ่งยังให้ผลผลิตน้อยเป็นจำนวนมาก

ภาคกลาง เนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้นจากยางพาราที่ปลูกใหม่ในปี 2550 ซึ่งเป็นการปลูกแทนไม้ผล เช่น เงาะ และมะม่วงหิมพานต์ เริ่มกรี๊ดได้ในปีนี้ สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะลดลงเล็กน้อย เนื่องจากเริ่มมีต้นยางพาราที่เปิดกรี๊ดได้ในปีนี้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับตั้งแต่ต้นปี 2556 มีฝนตกกระจายในแหล่งผลิต เช่น จังหวัดจันทบุรี ตรัง และระยอง ส่งผลให้จำนวนวันที่กรี๊ดได้ลดลง

ภาคใต้ เนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้น จากยางพาราที่ปลูกใหม่ในปี 2550 ที่ปลูกแทนสวนกาแฟ และสวนไม้ผล และปลูกเพิ่มในที่ว่างเปล่า เริ่มกรี๊ดได้ในปีนี้ สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

เล็กน้อย เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปีที่แล้วฝนตกชุกติดต่อกันหลายวัน ทำให้จำนวนวันที่กรีดได้ลดลง แต่ปีนี้ปริมาณน้ำฝนเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต และจำนวนวันที่กรีดได้เพิ่มขึ้น

โดยสรุปแล้ว ผลผลิตยางโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 จากปีก่อน โดยผลผลิตยางของไทยมี 3.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3 จากการส่งเสริมการปลูกยางของทางการในช่วงที่ผ่านมา ราคาขายแผ่นดิบชั้น 3 ปี 2555 กิโลกรัมละ 89.97 บาท ลดลงร้อยละ 29.7 จากปัญหาเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ทั้งนี้ ไทยส่งออกยางแปรรูป (รวมยางคอมพาวนด์) ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 จากความต้องการของจีนที่ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่มูลค่าการส่งออกปรับลดลงร้อยละ 23.7 ตามราคาขายที่ลดลงสำหรับแนวโน้มปี 2556 คาดว่าราคาขายแผ่นดิบของไทยจะใกล้เคียงกับปีก่อน โดยราคาเคลื่อนไหวระหว่างกิโลกรัมละ 72.80 - 97.43 บาท โดยจีนยังคงเป็นผู้นำเข้าที่สำคัญ

บริบทการผลิต การแปรรูป และการตลาดยางพาราในแต่ละภูมิภาค

1. ภาคเหนือ

1.1 สภาพการและพื้นที่ปลูกยางพารา

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2556) ระบุว่า การปลูกยางในภาคเหนือเริ่มประมาณปี 2531 โดยสังเกตเห็นถึงผลตอบแทนจากการปลูกยางที่มีมากกว่าการปลูกพืชไร่ ในช่วงแรกนั้น มีผู้ปลูกจำนวนไม่มาก แต่มีแนวโน้มในการปลูกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ภาคเหนือมีพื้นที่ปลูกในปี 2554 โดยรวมทั้งสิ้น 867,402 ไร่ เป็นพื้นที่กรีดได้ 558,777 ไร่ พื้นที่ปลูกกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ มากที่สุดพบที่จังหวัดเชียงราย

ขนาดพื้นที่ปลูกยางในภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นสวนขนาดเล็กขนาดประมาณ 10 ไร่ เนื่องจากส่วนมากเป็นเกษตรกรรายเล็ก เกษตรกรมักจะประกอบอาชีพปลูกยางควบคู่กับการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น ข้าว ข้าวโพด เป็นต้น

1.2 การกรีดยางพาราและการแบ่งผลประโยชน์

ภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นยางใหม่ช่วงอายุ 3-5 ปี อายุยางที่เริ่มกรีดได้จะมีอายุ 7 ปีขึ้นไป ระบบการกรีดยางที่นิยมจะเป็นการกรีดทุก 2 วันหยุด 1 วัน (d1 2d/3) รองลงมา คือกรีดทุก 3 วันหยุด 1 วัน (d1 3d/4) จำนวนวันที่กรีดอยู่ระหว่าง 120-160 วันต่อปี ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 250 กิโลกรัมต่อไร่ ต่ำกว่าผลผลิตเฉลี่ยโดยรวมของประเทศ

การแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสวนกับแรงงานกรีด คือสวนยางที่เพิ่งกรีดในปีแรกซึ่งมีน้ำยางน้อย จะมีการแบ่งในสัดส่วนร้อยละ 50:50 นอกจากนี้ยังพบการตกลงในลักษณะที่แตกต่างจากทางภาคใต้ คือ ให้ค่าแรงกรีดต้นละ 1 บาท สำหรับสวนยางที่มีอายุมากแล้วมักจะแบ่งกันในสัดส่วนร้อยละ 60:40 แต่สำหรับเกษตรกรรายเล็กมักใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน

เกษตรกรทางภาคเหนือ โดยทั่ว ๆ ไป พบว่า มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกษตรกรในภาคอื่น ยกเว้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีภาระหนี้สินมากเป็นอันดับสอง รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินพบว่าเกษตรกรมักจะเข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่าทำไร่เลื่อนลอย ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่เพาะปลูก

ด้านแรงงานในภาคเหนือ พบว่า แรงงานในภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น

1.4 รูปแบบผลผลิตและการแปรรูป

ในภาคเหนือพบว่าร้อยละ 80-90 เป็นการผลิตในรูปแบบยกก่อนถ้วย และอีกประมาณร้อยละ 10 -20 เป็นการผลิตในรูปแบบแผ่นดิบ เนื่องจากเกษตรกรรายเล็กนิยมเก็บเกี่ยวเป็นยกก่อนถ้วยเพราะสะดวกและใช้เวลาน้อย จึงเหมาะกับวิถีการดำเนินชีวิตของเกษตรกร เกษตรกรนิยมจำหน่ายยกก่อนถ้วยทันทีที่เกี่ยวเกี่ยวเป็นในรูปแบบเปียก หรือไม่ก็เป็นขยวม (พัก 1 คืน)

การรวมกลุ่มเพื่อการแปรรูปของเกษตรกรในภาคเหนือยังมีน้อยมาก จากข้อมูล สกย.พบว่า ในปี 2554 มีการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปเป็นขยวมแผ่นดิบเพียง 1 กลุ่มเท่านั้น เนื่องจากเกษตรกรในภาคเหนือส่วนมากยังขาดความรู้ในด้านการแปรรูปขยวมว่า จากวัตถุดิบน้ำขยวมจะสามารถแปรรูปเป็นรูปแบบใดได้บ้าง

1.5 ระบบตลาดและประสิทธิภาพตลาด

สถาบันวิจัยยาง (2555) กล่าวไว้ว่า การจำหน่ายขยวมของเกษตรกรทางภาคเหนือมี 2 รูปแบบ คือการจำหน่ายเองและการรวบรวมผ่านกลุ่มเพื่อจำหน่ายให้ ภาคเหนือเป็นพื้นที่ปลูกใหม่จึงไม่มีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง แต่มีการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการตามคำแนะนำของ สกย. ลักษณะการขายขยวมของกลุ่มส่วนใหญ่จะขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น ร้อยละ 48.9 เกษตรกรบางรายนำไปขายเองที่ร้านรับซื้อขยวม ร้อยละ 24.8 หรือนำไปจำหน่ายที่ตลาดประมูลท้องถิ่น ร้อยละ 21.2

ระบบตลาดขยวมทางภาคเหนือถือได้ว่า เป็นตลาดของผู้ซื้อน้อยราย ผู้ขายมีมากมาย พ่อค้าจึงมีอำนาจต่อรองสูง และมักจะมีการตกลงราคาซื้อขายระหว่างพ่อค้าด้วยกันก่อนที่จะให้ราคากับเกษตรกร/กลุ่ม ผู้รวบรวมกับพ่อค้าคนกลางหรือโรงงานจะมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยจะบวกน้ำหนักเพิ่มให้แก่พ่อค้า รวมทั้งให้บริการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการรับซื้อขยวม

โรงงานแปรรูปในภาคเหนือมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ในปี 2555 มีโรงงานยางแผ่นรมควันจำนวน 5 แห่ง และโรงงานยางแท่งจำนวน 1 แห่ง (กรมโรงงาน, 2555) แต่มีแนวโน้มที่จะมีโรงงานแปรรูปยางแท่งเข้ามาเปิดในพื้นที่ภาคเหนือเพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น บริษัทไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์คอปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัทไทยฮิวายางพารา จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 สภาพการและพื้นที่ปลูกยางพารา

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2556) ระบุว่า การปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มจากการทดลองปลูกปี พ.ศ. 2521 และปลูกกันจริงจังในปี พ.ศ. 2527 ด้วยแนวคิดเริ่มต้นที่จะเพิ่มพื้นที่สีเขียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเกิดการขยายพื้นที่ปลูกเรื่อยมา จากข้อมูลปี 2554 พบว่า พื้นที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 3,477,303 ไร่ พื้นที่กรีดยางได้ 1,425,172 ไร่ จังหวัดที่ปลูกมากเป็นอันดับต้นๆ ได้แก่ หนองคาย บึงกาฬ เลย และอุดรธานี

2.2 การกรีดยางพาราและการแบ่งผลประโยชน์

สถาบันวิจัยยาง (2555) กล่าวไว้ว่า การเปิดกรีดยางต้องรอนานกว่ายางได้อย่างน้อย 6 เดือน และให้ผลผลิตต่ำกว่ายางภาคใต้ร้อยละ 10-15 เกษตรกรส่วนใหญ่กรีดยางเอง เนื่องจากเป็นสวนขนาดเล็ก และพอมีพื้นที่จากการรับจ้างกรีดยางมาบ้างในภาคใต้

2.3 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน

เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นรายย่อย มีพื้นฐานอาชีพมาจากการทำนาและปลูกพืชไร่ แม้จะหันมาปลูกยางแต่ยังปลูกพืชไร่ไปด้วย กรณีผู้ปลูกยางรายใหญ่มีการบริหารจัดการ ผลิตและตลาดด้วยตนเองอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการใช้ที่ดินและปัจจัยการผลิตสูงสุดจากการปลูกยาง สำหรับด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ระบบโครงข่ายถนนหลักในภาคนี้มีความเชื่อมโยงกัน ทำให้สะดวกในการขนส่งยางไปขายได้หลายจุด ส่วนในระดับท้องถิ่นพบว่า สภาพถนนไม่เอื้อต่อการขนส่งวัตถุดิบยางเท่าใดนัก เนื่องด้วยยางเป็นสินค้าที่มีน้ำหนักมาก ทำให้ถนนชุมชนชำรุดง่าย หรือในบางท้องที่ไม่สามารถขนส่งโดยใช้รถบรรทุกใหญ่ ทำให้ต้นทุนขนส่งต่อหน่วยของเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรสูงหากต้องการขนยางไปขายเอง

ที่ดินที่ใช้ปลูกยางส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีเอกสารสิทธิ์ การลงทุนเครื่องกลขนาดใหญ่ที่จะใช้แปรรูปยางของกลุ่มเกษตรกรอาจประสบปัญหาเรียกคืนที่ดินในภายหน้า

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพร้อมด้านแรงงานกรีดยาง โดยแรงงานเหล่านี้มีทักษะและประสบการณ์รับกรีดยางมาจากทางใต้ ปัจจุบันแรงงานส่วนใหญ่เคลื่อนย้ายกลับภูมิลำเนา บางรายมีส่วนขายเป็นของตนเองและบางรายไปรับจ้างกรีดยางในพื้นที่ละแวกหมู่บ้าน

2.4 รูปแบบผลผลิตและการแปรรูป

ในปี 2553 พบว่า รูปแบบผลผลิตยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นยางก้อนถ้วยคิดเป็นปริมาณร้อยละ 79 มีสัดส่วนมูลค่าร้อยละ 68 ขณะที่ยางแผ่นดิบมีปริมาณร้อยละ 17 แต่มีสัดส่วนมูลค่าสูงเป็นร้อยละ 26 ส่วนการทำยางแผ่นรม/ผึ่งอบแห้งมีผลผลิตน้อยเพียงร้อยละ 4

จากการสำรวจภาคสนามพบว่า กลุ่มเกษตรกรร่อนน้ำยางสดมาทำเป็นยางเครปรมควันคุณภาพดี แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก ปัญหาที่สะท้อนจากพื้นที่ คือ กลุ่มเกษตรกรให้ความสนใจที่จะแปรรูปยางดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม แต่ยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการวิธีแปรรูปมากนัก ตลอดจนยังไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ด้านตลาดผลผลิตแปรรูปยางดิบ

2.5 ระบบตลาดและประสิทธิภาพตลาด

เกษตรกรมักขายผลผลิตในรูปแบบยางก้อนถ้วย เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น ความสะดวกในการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่สามารถสะสมผลผลิตไว้บนต้นหลายวันจึงค่อยเก็บ ปัจจุบันมีจุดรับซื้อยางก้อนถ้วยหลายแห่งทั้งกลุ่มเกษตรกร พ่อค้ารวบรวม และโรงงาน/บริษัทแปรรูปยางแท่งในพื้นที่ ส่วนใหญ่ขายแบบประมูล

ระบบตลาดยางแผ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีประสิทธิภาพไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภาคใต้ เนื่องจากจำนวนผู้ซื้อ/โรงงานมีไม่มาก บางส่วนต้องไปขายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนการขายเป็นยางก้อนถ้วยก็มีทางเลือกในการขายน้อย แตกต่างกับการขายเป็นยางแผ่นซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกษตรกรสูงกว่าและรอขายได้ อย่างไรก็ตาม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือถือว่ามียุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบตลาดต่อไปได้อีกมาก เนื่องจากเป็นแหล่งวัตถุดิบแปรรูปจากพื้นที่ปลูกที่มีอยู่มาก และการคมนาคมขนส่งสะดวก โดยมีโครงข่ายเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านออกสู่ประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักของไทย

3. บริบทภาคตะวันออก

3.1 สภาพการและพื้นที่ปลูกยางพารา

การปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเริ่มในปี 2451 โดยจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดแรกในภาคตะวันออก ต่อได้มีการขยายการปลูกยางพารา โดยปี 2554 มีพื้นที่การปลูก 2,209,644 ไร่ โดยจังหวัดระยองมีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุด สวนยางที่เปิดกรีดยางในภาคตะวันออกมี

5 จังหวัด แบ่งออกเป็นสวนยางที่อยู่ในเขตปลูกยางเดิม 3 จังหวัดได้แก่ ระยอง จันทบุรี และตราด อีก 2 จังหวัดอยู่ในเขตปลูกใหม่ ได้แก่ ชลบุรี และฉะเชิงเทรา

ในอดีตเกษตรกรส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกมีอาชีพทำสวน ปลูกพืชไร่ ปลูกผลไม้ และเพาะเลี้ยงกุ้ง ต่อมาราคายางดีประกอบกับภูมิอากาศและภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการปลูกยาง จึงทำให้เกษตรกร จำนวนมากหันมาปลูกยางทดแทนพืชสวนและพืชไร่ ขนาดพื้นที่สวนยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกมีตั้งแต่สวนขนาดเล็ก ต่ำกว่า 50 ไร่ สวนขนาดกลาง 50 – 250 ไร่ และสวนขนาดใหญ่ มากกว่า 250 ไร่ และอยู่ในช่วงให้ผลผลิตสูง กล่าวคือ อายุของสวนยางส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 9-15 ปี รองลงมาคือ ช่วง 16-19 ปี และ 5-8 ปี ตามลำดับ

3.2 การกรีดยางพาราและการแบ่งผลประโยชน์

ระบบกรีดยางของเกษตรกรส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเป็นแบบกรีดยางหนึ่งวัน สามลำต้น 3 วันเว้น 1 วัน รองลงมาเป็นการกรีดยางครั้งละต้น 2 วันเว้น 1 วัน และกรีดยางครั้งละต้นวันเว้นวัน ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในสวนยางแบ่งตามข้อตกลงระหว่างเจ้าของสวนยางกับแรงงานกรีดยาง ส่วนใหญ่ใช้วิธีแบ่งผลผลิต 60:40 และ 50:50 คิดเป็นร้อยละ 62 กับ 21 ตามลำดับ สำหรับจ้างมีการแบ่งแบบ 50:50 คิดเป็นร้อยละ 78 และ 60:40 คิดเป็นร้อยละ 22

3.3 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน

จากการมีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่สนับสนุนการผลิตสินค้าแปรรูปและการสินค้าส่งออกยังต่างประเทศได้แก่ ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังและนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เอื้อต่ออุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและทำให้สามารถขนส่งไปยังต่างประเทศ หรือบางโรงงานส่งยางแปรรูปแล้วไปให้บริษัทแม่ในสงขลาได้อย่างสะดวกสบายและมีต้นทุนค่าขนส่งต่ำ ด้วยเหตุนี้จึงพบว่าโรงงานแปรรูปกระจายอยู่ในภาคนี้มากพอสมควร

ที่ดินที่ใช้ปลูกยางส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ การลงทุนเครื่องกลขนาดใหญ่ที่จะใช้แปรรูปยางของกลุ่มเกษตรกรอาจประสบปัญหาเรียกคืนที่ดินในภายหลัง

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยยาง (2552) พบว่า ในภาคตะวันออกมีการจ้างแรงงานในการกรีดยางส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 86 ที่เหลืออีกร้อยละ 14 เกษตรกรจะเป็นผู้กรีดยางเอง แรงงานกรีดยางทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวทั้งพม่า ลาว และกัมพูชา และมีแนวโน้มที่แรงงานต่างด้าวจะโยกย้ายกลับประเทศของตน

3.4 รูปแบบผลผลิตและการแปรรูป

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยยาง (2552) พบว่า เกษตรกรในภาคตะวันออก ส่วนใหญ่เมื่อกรีดยางแล้ว จะทำเป็นยางแผ่น (ร้อยละ 90) รองลงมา คือ ขายเป็นยางก้อนถ้วย (ร้อยละ 5) และน้ำยางสด (ร้อยละ 4) และมีแนวโน้มที่เกษตรกรในภาคตะวันออกจะหันไปผลิตเป็นยางก้อนถ้วยมากขึ้น ตามกระแสความต้องการ วัตถุดิบยางแท่งของโรงงานในพื้นที่ที่ใช้วัตถุดิบเป็นยางก้อนถ้วยเป็นหลัก มีการรวมกลุ่มโดยพ่อค้าท้องถิ่นจะเป็นคนรวบรวมส่งขายให้โรงงานแปรรูป

3.5 ระบบตลาดและประสิทธิภาพตลาด

โดยส่วนใหญ่เป็นยางแผ่นรมควัน เพื่อไปขายยังโรงงานแปรรูป โดยสหกรณ์กองทุนสวนยางมีหน้าที่รวบรวมยางจากสมาชิก

ระบบตลาดยางพาราในภาคตะวันออกประกอบด้วย ผู้ซื้อหลายระดับ ได้แก่ พ่อค้าท้องถิ่น สหกรณ์กองทุนสวนยาง บริษัท บริหารจัดการยางพาราภาคตะวันออก และโรงงานแปรรูปยางดิบ ทั้งนี้พ่อค้าท้องถิ่นหรือผู้รวบรวม มักจะเข้าไปรับซื้อจากเกษตรกรโดยตรง และรวบรวมส่งขายให้กับโรงงานแปรรูปยางดิบในพื้นที่ ส่วนบริษัทบริหารจัดการยางพาราภาคตะวันออก จำกัด เป็นตลาดกลางซื้อขาย จัดเก็บแลกเปลี่ยน รวบรวม และจัดหายางพารา โดยได้รับรายได้จากการเป็นผู้ขายและการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายยางพารา เช่น การรับฝากยางพารา เป็นต้น โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ถึงร้อยละ 99.97

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยยาง (2552) พบว่า โรงงานยางในภาคตะวันออก มีทั้งหมด 65 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานน้ำยางข้นและยางสทิม 22 แห่งและโรงงานแผ่นรมควัน 21 แห่ง นอกจากนี้ พบโรงงานยางแท่ง 12 แห่ง โรงงานยางเครป และโรงงานยางผึ่งแห้ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง

4. บริบทภาคใต้

4.1 สภาพการและพื้นที่ปลูกยางพารา

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2555) ระบุว่า ภาคใต้เป็นพื้นที่แรกของประเทศไทยที่มีการปลูกยางพารา สันนิษฐานกันว่าเริ่มในปี 2442-2443 ปัจจุบัน ภาคใต้มีพื้นที่เพาะปลูกยางมากที่สุดในประเทศ ในปี 2554 มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 11,906,882 ไร่ พื้นที่กรีดยาง 9,688,442 ไร่ จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดคือ สุราษฎร์ธานี รองลงมา คือ สงขลา และ นครศรีธรรมราช

ภาคใต้เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกค่อนข้างทรงตัว สามารถให้ผลผลิตต่อไร่มากถึง 251 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ คือ 253 กิโลกรัมต่อไร่

4.2 การกรีดยางพาราและการแบ่งผลประโยชน์

โดยทั่วไปจะเริ่มกรีดยางพาราเมื่อต้นยางมีอายุได้ 6 ปี ผลผลิตจะออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี แต่ลดลงในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน เพราะเป็นช่วงหน้าฝน ทำให้กรีดยางลำบากและน้ำยางที่ปนน้ำฝนนั้น จะเป็นยางที่มีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะแล้วชาวสวนภาคใต้จะกรีดยางได้ประมาณ 120-180 วันต่อปี

การแบ่งปันผลประโยชน์จากรายได้จากการขายยางระหว่างเจ้าของสวนและคนรับจ้างกรีดยางอยู่ที่ 60:40 และเจ้าของสวนมักเป็นผู้รับผิดชอบค่าบำรุงดูแลต่าง ๆ เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา กำจัดศัตรูพืช

4.3 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน

ภาคใต้นั้น ส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานของภาคการเกษตรเป็นหลัก เมื่อพิจารณาด้านการค้าชายแดนระหว่างภาคใต้กับมาเลเซียพบว่า มีมูลค่าการค้าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับมูลค่าการค้าชายแดนในช่องทางอื่น ๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 75 ของมูลค่าการค้าผ่านแดนของประเทศ และมูลค่าการค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณารายได้ของภาคใต้พบว่า ยางพารามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคใต้เป็นอย่างมาก โดยในแต่ละปีมีมูลค่าส่งออกยางแปรรูปคิดเป็นกว่าหนึ่งแสนล้านบาท สร้างรายได้และก่อให้เกิดการจ้างงานให้กับประชากรในพื้นที่ภาคใต้จำนวนมาก โดยยางพาราและการผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่องมีส่วนประมาณร้อยละ 21 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคใต้ (อมรรรัตน์ จำนง, 2551)

ลักษณะการทำสวนยางในภาคใต้ส่วนใหญ่ นิยมจ้างแรงงานดูแลสวนและกรีดยาง แต่ปัจจุบันเริ่มประสบปัญหาแรงงานหายาก คนงานกรีดยางจากอีสานกลับภูมิลำเนา กลับไปกรีดยางในสวนตัวเองหรือรับจ้างในละแวกหมู่บ้าน ทำให้ต้องหาแรงงานพม่ามาทดแทน

4.4 รูปแบบผลผลิตและการแปรรูป

แต่เดิมเกษตรกรทางใต้จะแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบ โดยผลผลิตร้อยละ 90 จะอยู่ในรูปยางแผ่นดิบ และที่เหลืออีกร้อยละ 10 จะอยู่ในรูปน้ำยางสด ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปเป็นน้ำยางสดมากขึ้น เนื่องด้วยวิถีชีวิตที่เน้นความสะดวกสบายขึ้น ประกอบกับมีกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์หลายแห่งรับซื้อน้ำยางสด ส่งผลให้ปริมาณการแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบลดลงอย่างมาก นอกจากนี้พบว่าผลผลิตในรูปยางก้อนถ้วยที่มีมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เริ่มมีให้เห็นในภาคใต้แล้ว

การประกอบอาชีพหรือการค้าในธุรกิจในพื้นที่มีการเกี่ยวเนื่องกันอย่างชัดเจน ทั้งการรวมกลุ่มในแบบวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ กลุ่ม หรือชมรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เครือข่ายสหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอฉวาง ช้างกลาง พิปูน และในหลายพื้นที่ มีการรวมกลุ่มกันด้วย

สหกรณ์ออมทรัพย์หรือสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งเป็นแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ และเป็นสวัสดิการชาวบ้านอีกด้วย

4.5 ระบบตลาดและประสิทธิภาพตลาด

การขายผลผลิตของเกษตรกรในภาคใต้จะมี 2 ลักษณะคือ 1) ชาวสวนยางขายในรูปของน้ำยางสด หรือยางแผ่นดิบ และขี้ยาง โดยขายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น หลังจากนั้นพ่อค้าจะนำไปขายให้กับตลาดกลางยางพารา หรือ โรงงานแปรรูป หรือ 2) ชาวสวนยางขายยางแผ่นดิบหรือน้ำยางสดให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน แล้วขายเข้าตลาดกลางยางพาราหรือโรงงานแปรรูป นอกจากนี้ บางสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในบางพื้นที่จะขายน้ำยางสดต่อให้แก่โรงงานแปรรูปโดยตรง

โดยภาพรวมของระบบตลาดยางพาราในภาคใต้ประกอบด้วย ผู้ซื้ออย่างหลายระดับ ได้แก่ พ่อค้าท้องถิ่น สหกรณ์กองทุนสวนยาง ตลาดกลางยางพารา และ โรงงานแปรรูปยาง โดยพ่อค้าท้องถิ่นจะมีความบทบาทมากในพื้นที่ที่การคมนาคมไม่สะดวก

สหกรณ์กองทุนสวนยางเป็นการรวมกลุ่มชาวสวน ที่จัดตั้งขึ้นโดยการสนับสนุนของ สกย. เพื่อรวบรวมน้ำยางสดเป็นวัตถุดิบ เพื่อนำไปแปรรูปเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้แก่สมาชิก ตลอดจนสร้างโอกาสทางเลือกด้านการผลิตและการตลาด ในภาคใต้พบว่า มีสหกรณ์กองทุนสวนยางที่ยังดำเนินธุรกิจอยู่ทั้งสิ้น 320 แห่ง โดยจังหวัดที่มีสหกรณ์กองทุนสวนยางมากที่สุด คือ นครศรีธรรมราช มีอยู่ถึง 76 แห่ง (สำนักงานตลาดกลางยางพาราสงขลา, 2553) เกษตรกรชาวสวนยางในภาคใต้สามารถรวมตัวกันได้ค่อนข้างเข้มแข็งกว่าในภาคอื่น ๆ

โรงงานแปรรูปยางพาราส่วนใหญ่ ตั้งอยู่บริเวณภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ในปี 2552 ภาคใต้มีโรงงานแปรรูปยางดิบอยู่ถึง 224 แห่ง จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการผลิตและซื้อขายยางพาราทางภาคใต้ซึ่งมีโรงงานแปรรูป 71 แห่ง และเป็นศูนย์รวมของตัวแทนผู้ส่งออก โรงงานแปรรูปยางดิบที่มีอยู่มากในภาคใต้ ได้แก่ โรงงานยางแผ่นรมควัน 78 แห่ง และ โรงงานน้ำยางข้น/ยางสกิม 69 แห่งตามลำดับ รองลงมาเป็น โรงงานยางแท่ง 47 แห่ง โรงงานยางแผ่นผึ่งแห้ง 15 แห่งและ โรงงานยางเครปอีก 15 แห่ง

ตารางที่ 2-4 สรุปบริบทการผลิต การแปรรูป และการตลาดยางพาราในแต่ละภูมิภาค

ข้อมูล	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้
สภาพการและพื้นที่ปลูกยางพารา	สวนขนาดเล็ก ประมาณ 10 ไร่ มักปลูกควบคู่	ส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อย	- สวนมีหลายขนาด <50 ไร่, 50-250 ไร่, >250 ไร่	- สวนมีหลายขนาด <50 ไร่, 50-250 ไร่, >250 ไร่

	พืชชนิดอื่น		-ส่วนมากอยู่ในช่วง ให้ผลผลิตสูง	- ผลผลิต 79.5% ของผลผลิต รวมทั้งประเทศ
--	-------------	--	------------------------------------	--

ตารางที่ 2-4 สรุปเปรียบเทียบการผลิต การแปรรูป และการตลาดยางพาราในแต่ละภูมิภาค (ต่อ)

ข้อมูล	ภาค	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้
การกรีดยางและการแบ่งผลประโยชน์		- กรีดยางเมื่ออายุ 7 ปี กรีดยางแบบ 2 วันหยุด 1 วัน/3 วันหยุด 1 วัน - เจ้าของสวนกับคนกรีดยางแบ่งผลประโยชน์แบบ 50:50, 60:40	- รอนานกว่าภาคใต้ 6 เดือน - ส่วนมากเจ้าของสวนเป็นคนกรีดยางเอง	- กรีดยาง 3 วันหยุด 1 วัน - กรีดยาง 2 วันหยุด 1 วัน - จ้างแรงงานในการกรีดยาง 86 % แบ่งผลประโยชน์แบบ 60:40, 50:50 ขึ้นอยู่กับเจ้าของสวน - ผลประโยชน์แบ่งแบบ 50:50, 60:40	- เริ่มกรีดยางเมื่ออายุ 6 ปี - จ้างแรงงานในการกรีดยางและดูแลสวน แบ่งผลประโยชน์แบบ 60:40 โดยเจ้าของสวนเป็นผู้ดูแลค่าบำรุงต่าง ๆ
สภาพทางเศรษฐกิจสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน		- เกษตรกรมีรายได้ต่ำและมีภาระหนี้สิน - ส่วนมากไม่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่เพาะปลูก - ใช้จ่ายแรงงานครอบครัว แรงงานทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลง	- เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นฐานทำนาทำไร่มาก่อน - ส่วนมากไม่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่เพาะปลูก - แรงงานมีความพร้อม - ถนนหลักมีความสะดวก	- ปลูกยางเป็นอาชีพหลัก - มีพื้นฐานในการสนับสนุนการผลิตแปรรูปและส่งออก เช่นทำเรือและนิคมอุตสาหกรรม - แรงงานต่างด้าวมีแนวโน้มลดลง	- มีเส้นทางที่เอื้อต่อการอุตสาหกรรมยาง - สภาพเศรษฐกิจอยู่บนพื้นฐานของภาคเกษตรเป็นหลัก
รูปแบบผลผลิตและการแปรรูป		- ยางก้อนถ้วย 80 - 90% - ยางแผ่นดิบ 10-20 % - มีการรวมกลุ่มเพื่อการแปรรูปน้อย	- ยางก้อนถ้วย 79-84% - ยางแผ่นดิบ 15-20 % - น้ำยางสด 1%	- ยางแผ่นดิบ 90 % - ยางก้อนถ้วย 5 % - น้ำยางสด 4- % - มีตลาดกลางและการรวมกลุ่มต่าง ๆ	- ยางแผ่นดิบ 90 % - น้ำยางสด 10 % - มีตลาดกลางและการรวมกลุ่มต่าง ๆ

ตารางที่ 2-4 สรุปบริบทการผลิต การแปรรูป และการตลาดยางพาราในแต่ละภูมิภาค (ต่อ)

ข้อมูล \ ภาค	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้
ระบบตลาดและ ประสิทธิภาพ การตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - จำหน่ายเอง - จำหน่ายผ่านกลุ่ม - พ่อค้าท้องถิ่น 48.9% - ร้านรับซื้อ 24.8 % - ตลาดประมูล - ท้องถิ่น 21.2 % 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ซื้อน้อยราย - นำขายภาค - ตะวันออก 	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้ซื้อหลายระดับ - พ่อค้าท้องถิ่น - สหกรณ์กองทุน - สวนยาง - บริษัทบริหาร - จัดการยางพาราภาค - ตะวันออก - โรงงานแปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้ซื้อหลายระดับ - พ่อค้าท้องถิ่น - สหกรณ์กองทุน - สวนยาง - บริษัทบริหาร - จัดการยางพารา - ภาคตะวันออก - โรงงานแปรรูป

โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556

จากสถานการณ์ราคายางพาราตกต่ำต่อเนื่องมาตั้งแต่กลางปี 2555 จนถึงปัจจุบันกลางปี 2556 ซึ่งเป็นผลมาจากทั้งปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ อาทิ ความต้องการใช้ยางลดลงของประเทศญี่ปุ่นจากเหตุสึนามิเมื่อเดือน มีนาคม 2554 หรืออุทกภัยครั้งใหญ่ของไทยเมื่อปลายปี 2554 ทำให้โรงงานผลิตรถยนต์และอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรปและญี่ปุ่น รวมทั้งอัตราค่าขนส่งยางที่เพิ่มขึ้นของเงินดอลลาร์ ทำให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลงและราคายางพาราสังเคราะห์มีราคาต่ำกว่ายางพาราธรรมชาติ ทำให้ประเทศผู้ใช้อย่างหันไปใช้ยางสังเคราะห์เป็นวัตถุดิบแทนยางธรรมชาติ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ราคายางพาราในประเทศปรับลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กลางปี 2555 เป็นต้นมา ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารารวมตัวกันเพื่อให้รัฐบาลช่วยเหลือด้านราคาโดยต้องการให้มีการแทรกแซงประกันราคายาง ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถจะแทรกแซงตามข้อเสนอของกลุ่มเกษตรกรได้ แต่จะดำเนินการช่วยเหลือในด้านต้นทุนการผลิต ช่วยค้ำปู้ยในอัตราไร่ละ 1,260 บาท จำนวน 25 ไร่ โดยในระยะที่ 1 จะช่วยจำนวน 10 ไร่ และระยะที่ 2 จะช่วยอีก 15 ไร่ รวมแล้วเกษตรกรที่เปิดกรีดยางที่มียางพาราอายุไม่เกิน 25 ปี จะได้รับการช่วยเหลือจำนวน 31,500 บาท โดยจะโอนเงินให้กับเกษตรกรโดยตรงทางบัญชี ธ.ก.ส.

จากมาตรการช่วยเหลือดังกล่าว รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 เพื่อออกใบรับรองให้เกษตรกรที่มีความประสงค์จะ

เข้าร่วมโครงการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2556 เห็นชอบให้ดำเนินโครงการ แก้ไขปัญหาทางพาราทั้งระบบ โดยมีมาตรการระยะสั้นในการช่วยเหลือแก่เกษตรกรชาวสวน ยางพารา

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวสวนยางพาราใน ระยะสั้นและสนับสนุนให้ทำการผลิตเพื่อลดความเสี่ยงในระยะยาว

1.2 เพื่อสนับสนุนสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพได้ใช้ประโยชน์จากโรงงาน แปรรูปร่างที่จัดสร้างไว้แล้วและ/หรือลงทุนจัดสร้างโรงงานใหม่ในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เบื้องต้น

1.3 เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการแปรรูปยางในการขยายกำลังการผลิตและ ปรับเปลี่ยน เครื่องจักรการผลิต

2. มาตรการระยะสั้น

2.1 การขึ้นทะเบียน

เงื่อนไขของการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

2.1.1 ให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรที่มีเอกสารสิทธิ์หรือสิทธิทำกินในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งรวมถึงประเภทเอกสารสิทธิ์ฯ จำนวน 46 รายการ ตามหนังสือกรมป่าไม้ที่ ทส. 1602.5/5527 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2555

2.1.2 ช่วยเหลือสวนยางที่เปิดกรีดแล้วอย่างน้อย 3 เดือนและต้นยางอายุไม่ เกิน 25 ปี

2.1.3 ให้เกษตรกรไปขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยางพารากับกรมส่งเสริมการเกษตร

2.1.4 ช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยครัวเรือนละไม่เกิน 25 ไร่

2.1.5 อัตราการช่วยเหลือไร่ละ 2,520 บาท

2.1.6 การจ่ายเงิน เกษตรกรรับเงินผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธ.ก.ส.)

2.2 ขั้นตอนการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

2.2.1 การรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร การตรวจสอบ และการรับรอง ดำเนินการ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

2.2.2 การตรวจสอบพื้นที่ ดำเนินการ โดยคณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่เปิด กรีดยางพาราระดับตำบล

2.2.3 การออกใบรับรอง ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ 2-5 ขั้นตอนการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ขั้นตอนที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1	การขึ้นทะเบียนเกษตรกร รวมถึงการประชาสัมพันธ์	4 – 30 ก.ย. 2556 ทั้งนี้ให้สามารถขยายระยะเวลาได้ หากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นว่ามีความจำเป็น	กรมส่งเสริมการเกษตร
2	การตรวจสอบพื้นที่	ภายใน 30 วัน หลังรับคำร้องขอขึ้นทะเบียน	คณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่เปิดกรีดยางพารา ระดับตำบล
3	การออกใบรับรองเกษตรกร	ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับรายงานการตรวจสอบพื้นที่จากคณะกรรมการฯ	กรมส่งเสริมการเกษตร

2.3 งดการจัดเก็บเงินสงเคราะห์ (เงิน cess)

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี (2556) ระบุว่าคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2556 เรื่อง งดการจัดเก็บเงินสงเคราะห์ (เงิน Cess) ตามพระราชบัญญัติ กสย. เป็นเวลา 4 เดือน (นับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา 2 กันยายน ถึง 31 ธันวาคม 2556) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยางไทย ทั้งในด้านราคาและคุณภาพ

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ม.ป.ป.) ระบุว่า เงินสงเคราะห์ (Cess) เก็บจากผู้ส่งยางออกนอกราชอาณาจักร โดยการอนุมัติของ คณะรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กำหนดให้แบ่งการใช้จ่ายเงินสงเคราะห์ (Cess) ออกเป็น 3 ส่วน

2.3.1 ไม่เกินร้อยละห้า เป็นค่าใช้จ่ายในการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับกิจการยางในอันที่จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าของสวนยางโดยเฉพาะมอบให้กรมวิชาการเกษตร

2.3.2 ไม่เกินร้อยละสิบ เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานการสงเคราะห์ของ กสย. หากปีใดไม่เพียงพอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามความจำเป็น

2.3.3 เงินนอกจาก 2.3.1 และ 2.3.2 เป็นเงินที่จัดสรรไว้เพื่อการสงเคราะห์เจ้าของสวนยาง ตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งสิ้น และจะจ่ายเพื่อการอื่นใดมิได้

3. แนวทางระยะปานกลางและระยะยาว

3.1 สนับสนุนให้เกษตรกรทำการผลิตเพื่อลดความเสี่ยง ทำกิจกรรมการเกษตรอื่น เช่น การปลูกพืชแซมยาง พืชร่วมยาง หรือการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการปลูกยาง

3.2 โครงการสนับสนุนสินเชื่อสถาบันเกษตรกรแปรรูปยางพารา ภายใต้โครงการให้การสนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรที่มีศักยภาพได้ใช้ประโยชน์จากโรงงานแปรรูปที่มีการสร้างไว้แล้วหรือลงทุนจัดสร้างโรงงานใหม่ เพื่อให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางเพื่อแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์เบื้องต้น โดยสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้นโดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยผ่อนปรน ในวงเงินสินเชื่อ 5,000 ล้านบาท จากแหล่งเงิน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นเจ้าภาพหรือผู้เกี่ยวข้องต่อไป การประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบ ปี 2556 มีมติเห็นชอบ เสนอคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (กนย.) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

3.3 ให้จัดสรรวงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยผ่อนปรนแก่ผู้ประกอบการรายใหญ่ เพื่อสนับสนุนการขยายกำลังการผลิตและการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรการผลิต เพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ยางในประเทศจากเดิมอยู่ที่ร้อยละ 14 ของยางที่ผลิตได้ในประเทศ ในวงเงินสินเชื่อ 15,000 ล้านบาท โดยใช้แหล่งเงินจากสถาบันเฉพาะกิจของรัฐ อาทิ ธนาคารออมสิน (สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี, 2556)

4. ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

4.1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบตลาดยางพาราเพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายยางพาราในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

สมมาต แสงประดับ และคณะ (2555: 151) ทำการศึกษาตลาดยางพาราในภาคใต้พบว่า ค่าอัตราการเติบโตเฉลี่ยของปริมาณยางทุกตลาดอยู่ที่ 37.32 และศักยภาพของแต่ละตลาดมีความแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎี Diamond Model โดยปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการและศักยภาพการให้บริการของตลาดยางพารา นครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ย 3.377 และ 3.341 ทำเลที่ตั้งและอุตสาหกรรมสนับสนุนและกลยุทธ์ในการให้บริการลูกค้าของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีค่าเฉลี่ย 3.948 และ 3.721 ตามลำดับ ส่วนตลาดยางพาราเอกชนมีค่าเฉลี่ยรองลงมา จึงควรพิจารณาให้ตลาดกลางยางพารา นครศรีธรรมราชเชื่อมโยงกับตลาดล่วงหน้าก่อนเป็นอันดับแรก ส่วนราคาขายแผ่นรมควันชั้น 3 ของตลาดกลางสงขลาและตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าของไทย พบว่า ค่า f Causality (ความแปรปรวน) ของตลาดสงขลามากกว่าตลาดล่วงหน้าในคาบค่าซ้ำ 1 วัน

ส่วนคาบที่ล่าช้ามากกว่า 1 วัน ค่าความแปรปรวนของของตลาดล่วงหน้ามากกว่าตลาดสงขลา แสดงว่า เมื่อสัญญาล่วงหน้าใกล้ครบกำหนดส่งมอบในเดือนใด ราคาตลาดยางแผ่นควันสงขลาจะเปลี่ยนแปลง เพราะผู้ซื้อและผู้ขายต้องเตรียมรับและส่งมอบอย่างจริงในเดือนนั้น โดยการซื้อขายจากตลาดกลางสงขลามากขึ้น ดังนั้นการเชื่อมโยงตลาดล่วงหน้าจึงมีความเป็นไปได้กับตลาดจริง โดยต้องพัฒนาคุณภาพยางแผ่นรมควันอัดก้อนให้มีมาตรฐาน และต้องมีแหล่งส่งมอบในภาคใต้ ส่วนการเชื่อมโยงตลาดล่วงหน้าต้องมีองค์กรมารองรับด้วย

4.2 ศักยภาพอุตสาหกรรมและการส่งออกยางพาราในภาคเหนือ

มณีสร อนันต์๊ะ และคณะ (2555: 165) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลศักยภาพอุตสาหกรรมและการส่งออกยางพาราในภาคเหนือพบว่า ด้านโอกาส มีผลมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ ด้านอุปสงค์ (4.10) บทบาทของภาครัฐ (3.77) ปัจจัยด้านการผลิต (3.70) ด้านอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวข้อง (3.56) และด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขัน (3.47) ตามลำดับ สำหรับปัจจัยด้านการผลิต คือ ภาคเหนือมีความพร้อมด้านคมนาคมขนส่ง ทรัพยากรทุนที่ดิน แรงงาน และระบบสาธารณูปโภค การผลิตยางได้คุณภาพ แต่ความรู้ด้านอุตสาหกรรมยางพารายังมีน้อย ปัจจัยด้านอุปสงค์ของตลาดอุปสงค์มีมากและมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากอุปสงค์ของตลาดต่างประเทศที่ขยายตัว อีกทั้งยังหาสินค้าทดแทนได้ยาก ภาพลักษณ์ของผลผลิตยางในภาคเหนือมีคุณภาพดี รวมถึงตลาดมีความต้องการหลากหลาย เพราะสินค้า Green Product ส่งผลให้ตลาดกว้างขึ้น ด้านที่ 3 ปัจจัยด้านกลยุทธ์ การแข่งขันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมมีน้อย แรงงานสัมพันธ์ดี ช่องทางธุรกิจหลากหลาย ระบบควบคุมการผลิตมีความเหมาะสม แต่ปัญหาที่สำคัญคือ ขาดการปรับปรุงและพัฒนาการผลิต ด้านที่ 4 ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวข้อง ภาครัฐสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคส่วน แหล่งวัตถุดิบมีจำนวนมาก และควบคุมการเข้ามาทำธุรกิจของชาวต่างชาติได้ ความร่วมมือในพื้นที่เป็นไปได้ด้วยดี แต่มีโรงงานอุตสาหกรรมรองรับในพื้นที่ไม่มาก รวมถึงขาดการบริหารด้านโลจิสติกส์อย่างครบวงจรในท้องถิ่น ด้านที่ 5 บทบาทภาครัฐ มีนโยบายและกฎระเบียบที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจ เกษตรกรให้ความเชื่อถือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา แต่ยังขาดการดำเนินนโยบายแบบบูรณาการ ด้านที่ 6 โอกาส มีปัจจัยบวกจากอุปสงค์ทั้งในและนอกประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ราคายางปรับตัวสูงขึ้น การปลูกยางจึงเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ สภาพเศรษฐกิจที่ดีประกอบกับความร่วมมือระหว่างประเทศทำให้การส่งออกยางขยายตัว การพัฒนาการคมนาคมขนส่งอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลควรรู้ความเข้าใจเรื่องการรักษาคุณภาพผลผลิตให้แก่เกษตรกรด้วย เพื่อส่งเสริมการวิจัยด้านยางพาราให้มีประสิทธิภาพ

4.3 พฤติกรรมการรับสื่อด้านยางพารา

นิชชา ปานสี และคณะ (2555: 197) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรับสื่อด้านยางพาราของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า เกษตรกรสวนยางเลือกรับข้อมูลจากสื่อบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 41.75 สถาบันเกษตรกรเลือกรับข้อมูลจากสื่อ SMS มากที่สุด ร้อยละ 32.46 โรงงาน/ผู้ส่งออกเลือกรับข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด ร้อยละ 41.75 ส่วนพ่อค้าคนกลางเลือกรับข้อมูลจากสื่อบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 47.58 และจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการรับสื่อบุคคลของเกษตรกรสวนยาง ได้แก่ ประสบการณ์ทำสวนยาง ประเภทยางที่ผลิต การเป็นสมาชิก แหล่งขาย ความถี่ในการติดตาม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และปัจจัยที่มีผลต่อการรับสื่อ SMS ของสถาบันเกษตรกร ได้แก่ ประสบการณ์บริหาร ความถี่ของการติดตาม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยคุณภาพยางและแหล่งขาย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการรับสื่อของพ่อค้าคนกลาง ได้แก่ ความถี่ในการติดตาม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และปัจจัยที่มีผลต่อการรับสื่ออินเทอร์เน็ตของโรงงาน ได้แก่ แหล่งขาย และความถี่ของการติดตาม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 การพัฒนาสื่อด้านยางพารามีความจำเป็นเพื่อให้เข้าถึงช่องทางการรับสื่อของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตลาดกลางยางพาราอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด ซึ่งจะนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 2-1

กรอบความคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร
 - อายุ
 - ภูมิภาคที่ตั้งแปลงปลูกยางพารา
 - ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา
 - ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา
2. การใช้แรงงานในการปลูกยางพารา
3. การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา
4. ช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับ
โครงการแก้ไขปัญหายางพารา
ทั้งระบบ ปี 2556

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในทุกภูมิภาค จำนวน 1,193,332 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเชิงช่วงชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) (อารง สุทธศาสตร์, 2527: 120) โดยแยกตามภูมิภาค 4 ภาค ในแต่ละภาคมีสัดส่วน คือ ภาคตะวันออก ร้อยละ 7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 32 ภาคใต้ ร้อยละ 55 และภาคเหนือ ร้อยละ 6 รายละเอียด ดังนี้

ภาคตะวันออก	$\frac{82,840}{1,193,332} \times 100 = 7\%$
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\frac{382,902}{1,193,332} \times 100 = 32\%$
ภาคใต้	$\frac{651,590}{1,193,332} \times 100 = 55\%$
ภาคเหนือ	$\frac{76,000}{1,193,332} \times 100 = 6\%$
รวม	100%

2. กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาโร ยามาเน่ได้จำนวนตัวอย่าง 400 ราย แต่การวิจัยครั้งนี้ต้องการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 ราย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นตัวแทนของเกษตรกรได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเชิงช่วงชั้นอย่างเป็นสัดส่วน

ขั้นที่ 1 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนได้จำนวนเกษตรกรรายภาค ดังนี้

ภาคตะวันออก	$7 \times 800 = 56$ คน
	100
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$32 \times 800 = 256$ คน
	100
ภาคใต้	$55 \times 800 = 440$ คน
	100
ภาคเหนือ	$6 \times 800 = 48$ คน
	100
รวม	800 คน

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนภาค/จังหวัด คัดเลือกจังหวัดแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกจังหวัดที่มีครัวเรือนเกษตรกรมากเป็นลำดับที่ 1-3 ของแต่ละภูมิภาค ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค สะท้อนการผลิตและการตลาดยางพาราที่แตกต่างกัน และหากกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3-1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดใน 4 ภูมิภาคที่มีพื้นที่ปลูกยางพารา

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	รวมทั้งจังหวัด	รวมทั้งภาค
ตะวันออก	1.ระยอง	24,742	25	56
	2.จันทบุรี	18,791	18	
	3.ตราด	13,135	13	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1.อุบลราชธานี	44,470	96	256
	2.บึงกาฬ	41,869	90	
	3.อุดรธานี	32,609	70	

ตารางที่ 3-1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดใน 4 ภูมิภาคที่มีพื้นที่ปลูกยางพารา (ต่อ)

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	รวมทั้งจังหวัด	รวมทั้งภาค
ใต้	1. นครศรีธรรมราช	123,127	176	440
	2. สุราษฎร์ธานี	94,910	136	
	3. สงขลา	90,144	128	
เหนือ	1. น่าน	22,201	20	48
	2. เชียงราย	21,166	18	
	3. พะเยา	11,804	10	
รวมทั้งสิ้น	12 จังหวัด	538,968	800	800

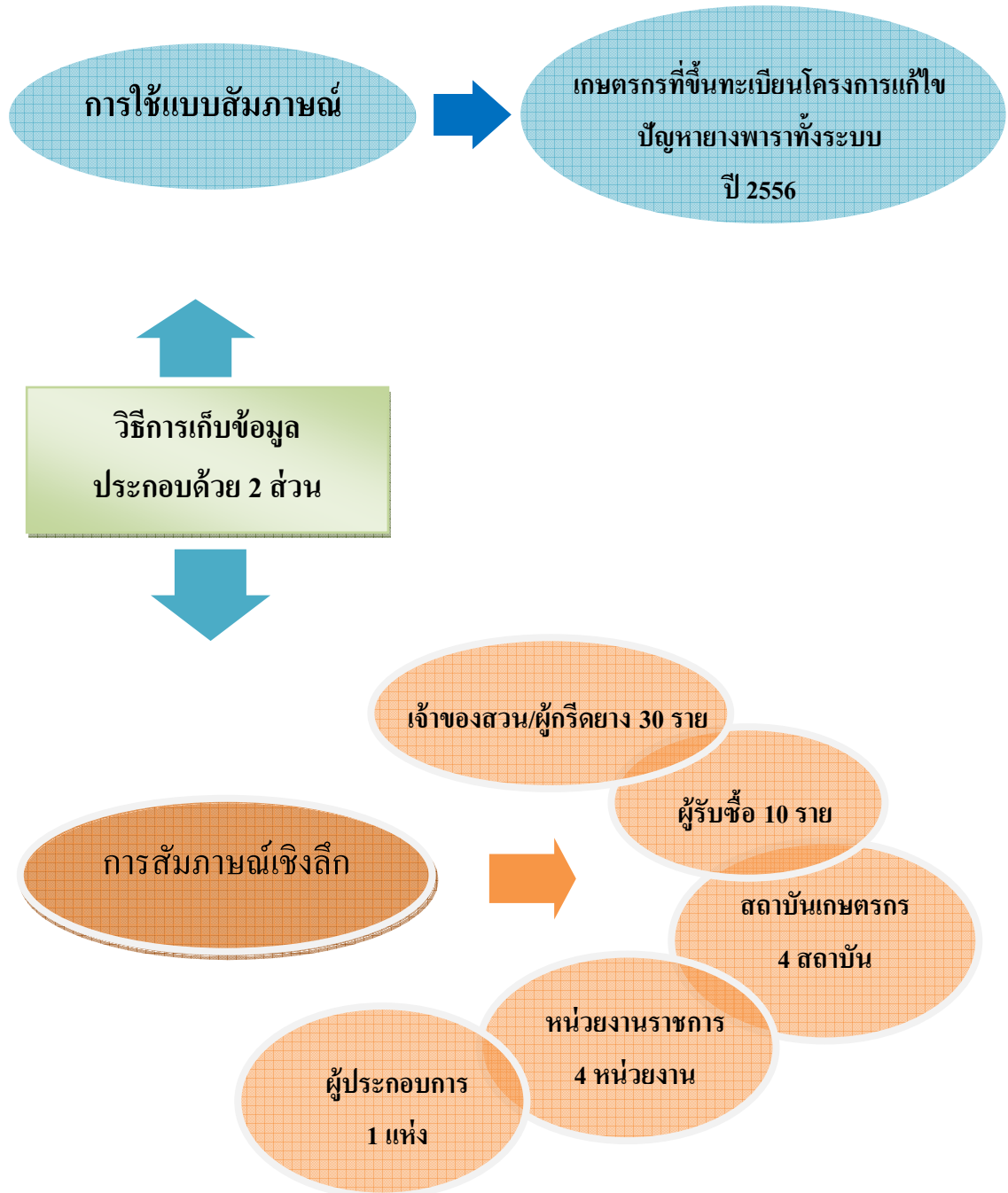
ขั้นที่ 3 การสุ่มเกษตรกรตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการจับสลาก มีขั้นตอน ดังนี้ กำหนดหมายเลขประจำตัวให้แก่เกษตรกรทุกหน่วยในประชากร นำหมายเลขประจำตัวเกษตรกรมาจัดทำฉลาก และจับสลากขึ้นมาทีละหมายเลขจนกระทั่งครบ 800 ราย

3. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตและการตลาดยางพารา คือ เจ้าของสวน ผู้กรีดยาง ผู้รับซื้อ หน่วยงานราชการ สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ ในทั้ง 4 ภูมิภาคใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดน่าน อุบลราชธานี ระยอง และนครศรีธรรมราช โดยประสานงานให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ให้ประสานงานบุคคลที่จะให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้

แผนภาพที่ 3-1 กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

แผนภาพที่ 3-2 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{1 - 0}{3} \\ &= 0.33 \end{aligned}$$

ดังนั้นสามารถกำหนดช่วงคะแนนและความหมายได้ ดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
0.00 – 0.33	ระดับน้อย
0.34 – 0.66	ระดับปานกลาง
0.67 – 1.00	ระดับมาก

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังแต่ละจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมยางพาราดำเนินการสอบถามเกษตรกรและส่งข้อมูลกลับมาทางไปรษณีย์

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ คือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2557 ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมในการให้ข้อมูลจึงไม่ขอใช้นามจริงในการนำเสนอผลการศึกษาในส่วนของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา การจำหน่ายผลผลิตยางพารา และช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา โดยใช้การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และ t – test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 รายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ตอนที่ 2 การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา

ตอนที่ 3 การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา

ตอนที่ 4 การจำหน่ายผลผลิตยางพารา

ตอนที่ 5 ช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

ตอนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและตลาดยางพารา

ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 9 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

จากการสอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.0 มีอายุระหว่าง 41-50 และ 51-60 ปี เท่ากัน รองลงมา ร้อยละ 20.9 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี และมีเพียงร้อยละ 15.1 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี โดยเกษตรกรที่มีอายุมากที่สุด 89 ปี และน้อยที่สุด 20 ปี อายุเฉลี่ย 51.84 ปี รายละเอียดดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 อายุของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

หน่วย: ราย (N = 800)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
≤ 40	121	15.1
41-50	256	32.0
51-60	256	32.0
≥ 61	167	20.9

อายุเฉลี่ย 51.84 ปี S.D.= .39 อายุสูงสุด 89 ปี ต่ำสุด 20 ปี

ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพบว่าส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.8 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. หรือเทียบเท่า และมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 21.6 และ 19.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

หน่วย: ราย (N = 800)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	8	1.0
ประถมศึกษา	318	39.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	156	19.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. หรือเทียบเท่า	173	21.6
อนุปริญญา ปวส. หรือปวท.	44	5.5
ปริญญาตรี	91	11.4
สูงกว่าปริญญาตรี	10	1.2
รวม	800	100.0

สถานภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเจ้าของสวน ร้อยละ 99.5 รองลงมา คือ ผู้ประกอบการ กลุ่มสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร และอื่น ๆ คือ เป็นทั้งเจ้าของสวนและเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 0.3 0.1 และ 0.1 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 สถานภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

หน่วย: ราย (N = 800)

สถานภาพการทำสวนยางพารา	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของสวน	796	99.5
กลุ่มสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร	1	0.1
ผู้ประกอบการ	2	0.3
อื่นๆ	1	0.1
รวม	800	100.0

ประสบการณ์การทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 39.5 มีประสบการณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี รองลงมา ร้อยละ 34.6 มีประสบการณ์ระหว่าง 11-20 ปี และมีเพียงร้อยละ 15.5 มีประสบการณ์ระหว่าง 21-30 ปี โดยเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากที่สุด 60 ปี และน้อยที่สุด คือไม่มีประสบการณ์ เกษตรกรมีประสบการณ์เฉลี่ย 17.55 ปี รายละเอียดดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 ประสบการณ์การทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

หน่วย: ราย (N = 800)

ประสบการณ์การทำสวนยางพารา	จำนวน	ร้อยละ
≤ 10	316	39.5
11-20	277	34.6
21-30	124	15.5
≥ 31	83	10.4
ประสบการณ์การทำสวนยางพาราเฉลี่ย 17.55 ปี S.D.= .39 สูงสุด 60 ปี ต่ำสุด 0 ปี		

แหล่งเงินทุนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเงินทุนตนเอง ร้อยละ 86.2 เงินกู้ยืม ร้อยละ 35.8 อื่นๆ ร้อยละ 16.4 เช่น กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา มรดก

และบุตรลงทุนให้ ในส่วนของเงินทุนกู้ยืมนั้น พบว่าเกษตรกรกู้ยืมจาก ธ.ก.ส. ร้อยละ 55.5 รองลงมา คือ กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 18.0 และ 9.8 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 แหล่งเงินทุนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

หน่วย: ราย (N = 800)

แหล่งเงินทุน	จำนวน	ร้อยละ
เงินทุนตนเอง	690	86.2
เงินทุนกู้ยืม	286	35.8
-ธ.ก.ส.	444	55.5
-ธนาคารพาณิชย์	12	1.5
-กลุ่มออมทรัพย์	78	9.8
-กองทุนหมู่บ้าน	144	18.0
-กู้ยืมกระบบ	7	0.9
-อื่นๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร	39	4.9
อื่นๆ	131	16.4

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 2 การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ และระบบการกรีดยางพารา

การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ และระบบการกรีดยางพารา พบว่าแรงงานในการกรีดยางพาราเป็นเจ้าของสวนกรีดยาง ร้อยละ 59.6 ในเรื่องจำนวนแรงงาน พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 50.0 มีแรงงาน 2 ราย รองลงมา ร้อยละ 25.9 มีแรงงาน 1 ราย และ ร้อยละ 24.1 มีแรงงานมากกว่าหรือเท่ากับ 3 ราย ส่วนในด้านความเพียงพอของแรงงานที่ใช้ในการกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.6 ไม่ขาดแคลนแรงงานในการกรีดยางพารา

การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ในกรณีการจ้างกรีดยาง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 68.5 มีการแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสวนยางพารา:คนกรีดยาง 60:40 ส่วนระบบการกรีดยางพาราเป็นแบบสองวันเว้นวัน ร้อยละ 62.4 รายละเอียดดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ และระบบการกรีดยางพารา

การใช้แรงงานในการกรีดยางพารา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แรงงานในการกรีดยางพารา	(N = 800)	
เจ้าของสวนกรีดยางเอง	477	59.6
จ้างคนกรีดยาง	152	19.0
เจ้าของสวนกรีดยางเองและจ้างคนกรีดยาง	171	21.4
จำนวนแรงงาน	(N = 800)	
1	207	25.9
2	400	50.0
≥ 3	193	24.1
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.18 ราย S.D.= .048 สูงสุด 18 ราย ต่ำสุด 1 ราย		
ความเพียงพอของแรงงานที่ใช้ในการกรีดยางพารา	(N = 800)	
ไม่ขาดแคลน	693	86.6
ขาดแคลน	107	13.4
การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ในกรณีการจ้างกรีดยาง	(N = 403)	
เจ้าของสวนยางพารา : คนกรีดยาง 50:50	95	23.6
เจ้าของสวนยางพารา : คนกรีดยาง 55:54	25	6.2
เจ้าของสวนยางพารา : คนกรีดยาง 60:40	276	68.5
เจ้าของสวนยางพารา : คนกรีดยาง 70:30	7	1.7
ระบบการกรีดยางพารา	(N = 800)	
วันเว้นวัน	177	22.1
สองวันเว้นวัน	499	62.4
สามวันเว้นวัน	124	15.5

ตอนที่ 3 การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา

การใช้ที่ดินในการปลูกยางพาราของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีแปลงปลูกยางพาราจำนวน 1 แปลง คิดเป็น ร้อยละ 55.0 รองลงมา มีจำนวนแปลงปลูกยางพารา จำนวน 2 แปลง และ 3 แปลง คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ 11.2 ตามลำดับ

ในส่วนพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.5 มีพื้นที่ปลูกระหว่าง 11-20 ไร่ รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 34.6 มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ และ เกษตรกรร้อยละ 28.9 มีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ พื้นที่ปลูกสูงสุด 150 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ เฉลี่ย 17.99 ไร่

ในส่วนพื้นที่เปิดกรีดยางพาราของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 39.1 มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 35.4 มีพื้นที่ปลูกยางพาราระหว่าง 11-20 ไร่ และ เกษตรกรร้อยละ 25.5 มีพื้นที่เปิดกรีดมากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ พื้นที่เปิดกรีดสูงสุด 150 ไร่ ต่ำสุด 0 ไร่ เฉลี่ย 16.43 ไร่

ในส่วนอายุยางพารา พบว่ายางพาราร้อยละ 49.6 มีอายุยางพาราระหว่าง 11-20 ปี รองลงมา ร้อยละ 43.3 และ 7.1 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี และอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 21 ปี ตามลำดับ อายุยางพาราสูงสุด 33 ปี ต่ำสุด 1 ปี เฉลี่ย 12.36 ปี รายละเอียดดังในตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา

(N = 800)

การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จำนวนแปลง (แปลง)		
1	440	55.0
2	213	26.6
3	89	11.2
4	37	4.6
5	21	2.6

ตารางที่ 4-7 การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 800)		
การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ปลูก (ไร่)		
≤ 10	277	34.6
11-20	292	36.5
≥ 21	231	28.9
พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 17.99 ไร่ S.D. = 16.13 สูงสุด 150 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่		
พื้นที่เปิดกรีด (ไร่)		
≤ 10	313	39.1
11-20	283	35.4
≥ 21	204	25.5
พื้นที่เปิดกรีดเฉลี่ย 16.43 ไร่ S.D. = 14.78 สูงสุด 150 ไร่ ต่ำสุด 0 ไร่		
อายุยางพารา (ปี)		
≤ 10	346	43.3
11-20	397	49.6
≥ 21	57	7.1
อายุยางพาราเฉลี่ย 12.36 ปี S.D.= 4.99 สูงสุด 33 ปี ต่ำสุด 1 ปี		

เกษตรกรนิยมปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM600 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาปลูกยางพาราพันธุ์ RRIT251 พันธุ์ PB235 และพันธุ์ BPM24 ร้อยละ 1.9 0.5 และ 0.5 ตามลำดับ นอกจากนี้มีเกษตรกรร้อยละ 0.3 ปลูกยางพารา 2 พันธุ์ ในแปลงเดียวกัน และมีเกษตรกรบางส่วนไม่ทราบพันธุ์ยางพาราที่ปลูก เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 46.4 รายละเอียดดังตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 พันธุ์ยางพาราที่เกษตรกรใช้ปลูก

หน่วย: ราย (N = 800)

พันธุ์	จำนวน	ร้อยละ
RRIM600	404	50.4
RRIT251	15	1.9
PB235	4	0.5
BPM24	4	0.5
อื่นๆ (ปลูกมากกว่า 1 พันธุ์)	2	0.3
ไม่ทราบพันธุ์ยางพาราที่ปลูก	371	46.4
รวม	800	100

สถานภาพการใช้ที่ดินในการปลูกยางพาราของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.9 ไม่ได้รับการสงเคราะห์ และเกษตรกร ร้อยละ 41.1 ได้รับการสงเคราะห์

ส่วนกรรมสิทธิ์ในที่ดินพบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.7 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 3.2 ที่ดินที่เป็นเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ เช่น นบภ.5 ร้อยละ 3.7 และเช่า ร้อยละ 0.4

ในประเด็นการขยายพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.6 ไม่คิดขยายพื้นที่ปลูก เพราะไม่มีที่ดินในการขยายพื้นที่เพิ่ม ราคาขายพาราคต่ำ ผลผลิตน้อย และไม่มีเงินทุน ส่วนเกษตรกรร้อยละ 21.4 คิดขยายพื้นที่ปลูก เพราะมีที่ดินในการปลูกยางพาราเพิ่มเติม มีความสามารถผลิตยางพาราได้มาก ราคาขายพาราสูงใจ และมีเงินทุนพร้อมในการขยายพื้นที่ปลูก รายละเอียดดังตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 สถานภาพการใช้ที่ดินในการปลูกยางพาราของเกษตรกร

หน่วย: ราย (N = 800)

การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สถานภาพการสงเคราะห์		
ไม่ได้รับการสงเคราะห์	472	58.9
ได้รับการสงเคราะห์	328	41.1
รวม	800	100

ตารางที่ 4-9 สถานภาพการใช้ที่ดินในการปลูกยางพาราของเกษตรกร (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 800)

การใช้ที่ดินในการปลูกยางพารา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กรรมสิทธิ์ในที่ดิน		
เป็นของตนเอง	742	92.7
ไม่มีเอกสารสิทธิ์	25	3.2
เช่า	3	0.4
อื่นๆ	30	3.7
รวม	800	100
การขยายพื้นที่ปลูก		
ไม่คิดขยาย	629	78.6
คิดขยาย	171	21.4
รวม	800	100

ตอนที่ 4 การจำหน่ายผลผลิตยางพารา

รูปแบบผลผลิตยางพารา พบว่า ร้อยละ 41.0 เป็นยางก้อนถ้วย รองลงมา ร้อยละ 29.6 และร้อยละ 18.5 เป็นน้ำยางสด และยางแผ่น ตามลำดับ

ลักษณะการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรมี 4 ลักษณะดังนี้

1. พ่อค้ามารับซื้อถึงสวน พบว่า มีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวนเกษตรกร ร้อยละ 15.5 รองลงมา
2. เกษตรกรนำไปขายเอง พบว่า เกษตรกรนำผลผลิตไปขายเองโดยขายให้กับผู้รับซื้อยางพารา ร้อยละ 71.9 รองลงมาขายที่ตลาดประมูลยางพาราท้องถิ่น และสหกรณ์ ร้อยละ 20.5 และร้อยละ 7.6 ตามลำดับ
3. เกษตรกรรวมกลุ่มนำไปขาย พบว่า เกษตรกรรวมกลุ่มนำไปขายที่ตลาดประมูลยางพาราท้องถิ่น ร้อยละ 45.6 รองลงมา รวมกลุ่มนำไปขายผู้รับซื้อยางพารา และสหกรณ์ ร้อยละ 36.9 และร้อยละ 17.5 ตามลำดับ
4. อื่นๆ (นำไปขายเองและรวมกลุ่มนำไปขาย) พบว่า เกษตรกรนำผลผลิตไปขายเองและรวมกลุ่มนำไปขาย ร้อยละ 3.4 รายละเอียดดังตารางที่ 4-10

ตอนที่ 4 -10 การจำหน่ายผลผลิตยางพารา

รูปแบบผลผลิตและลักษณะการจำหน่าย	จำนวน	หน่วย: ราย
		ร้อยละ
รูปแบบผลผลิต (N = 800)		
น้ำยางสด	237	29.6
ยางแผ่น	148	18.5
ยางก้อนถ้วย	328	41.0
เศษยาง/จี้ยาง	93	11.6
อื่นๆ	5	0.6
ลักษณะการจำหน่าย (N = 883)		
พ่อค้ามารับซื้อถึงสวน	124	15.5
นำไปขายเอง	629	71.24
- สหกรณ์	48	7.6
- ผู้รับซื้อยางพารา	452	71.9
- ตลาดประมูลยางพาราท้องถิ่น	129	20.5
รวมกลุ่มนำไปขาย	103	11.66
- สหกรณ์	18	17.5
- ผู้รับซื้อยางพารา	38	36.9
- ตลาดประมูลยางพาราท้องถิ่น	47	45.6
อื่นๆ (นำไปขายเองและรวมกลุ่มนำไปขาย)	27	3.4

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 5 ช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา

เกษตรกรต้องการความรู้เพิ่มเติมในการปลูกยางพารามากที่สุดในด้านการผลิต คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมา คือด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 36.10 ด้านการแปรรูป ร้อยละ 8.0 ตามลำดับ สิ่งที่น่าสนใจ คือ เกษตรกรร้อยละ 17.9 ต้องการความรู้เพิ่มเติมมากกว่า 1 ด้าน

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านเทคโนโลยีการผลิตที่เกษตรกรได้รับจากสื่อบุคคล พบว่า ร้อยละ 77.1 ได้รับจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา (สกย.) รองลงมา ร้อยละ 33.8 2.6 ได้รับความรู้จากกรมส่งเสริมการเกษตร (กสก.) และกรมวิชาการเกษตร (กวก.) ตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกรได้รับความรู้จากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ช.ก.ส. เพื่อนบ้าน ชุมชน เป็นต้น

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านเทคโนโลยีการผลิตที่เกษตรกรได้รับจากสื่อบุคคล พบว่า ร้อยละ 77.1 ได้รับจาก สกย. รองลงมา ร้อยละ 33.8 2.6 ได้รับความรู้จาก กสก. และ กวก. ตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกรได้รับความรู้จากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ช.ก.ส. และชุมชน

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านเทคโนโลยีการผลิตที่เกษตรกรได้รับจากสื่อมวลชน พบว่า ร้อยละ 63.8 ได้รับความรู้จากสื่อโทรทัศน์ รองลงมา ร้อยละ 25.4 7.5 ได้รับความรู้จากวิทยุ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านเทคโนโลยีการผลิตที่เกษตรกรได้รับจากสื่อกิจกรรม พบว่า ร้อยละ 52.9 ได้รับความรู้จากการฝึกอบรม รองลงมา ร้อยละ 22.5 และ 3.0 ได้รับความรู้จากการศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรรายอื่น ๆ ตามลำดับ

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านการตลาดยางพาราที่เกษตรกรได้รับจากสื่อบุคคล พบว่า ร้อยละ 61.3 ได้รับจาก สกย. รองลงมา ร้อยละ 30.0 2.1 ได้รับความรู้จาก กสก. และ กวก. ตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกรได้รับความรู้จากหน่วยงานอื่นๆ เช่น เพื่อนบ้าน ชุมชน และผู้รับซื้อขายพาราแผ่นรมควัน เป็นต้น

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านการตลาดยางพาราที่เกษตรกรได้รับจากสื่อมวลชน พบว่า ร้อยละ 70.3 ได้รับความรู้จากสื่อโทรทัศน์ รองลงมา ร้อยละ 32.8 และ 7.5 ได้รับความรู้จากวิทยุ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

แหล่งที่มาของความรู้และคำแนะนำด้านการตลาดยางพาราที่เกษตรกรได้รับจากสื่อกิจกรรม พบว่า ร้อยละ 41.1 ได้รับความรู้จากการฝึกอบรม รองลงมา ร้อยละ 19.1 และ เกษตรกร ร้อยละ 4.1 ได้รับรู้ด้านการตลาดจากนิตยสารและหนังสือ รายละเอียดดังตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 ความรู้และช่องทางการรับความรู้ที่เกษตรกรได้รับ

หน่วย : ราย		
ความรู้และช่องทางการรับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติม	800	
ด้านการผลิต	304	38.0
ด้านการแปรรูป	64	8.0
ด้านการตลาด	289	36.1
อื่นๆ	143	17.9
แหล่งที่มาของความรู้ และคำแนะนำด้านเทคโนโลยีการผลิต		
สื่อบุคคล	688	86
- สกย.	617	77.1
- กสก.	270	33.8
- กวก.	21	2.6
- มหาวิทยาลัย	9	1.1
- อื่นๆ	107	13.4
สื่อมวลชน	562	70.3
- วิทยุ	203	25.4
- โทรทัศน์	510	63.8
- อินเทอร์เน็ต	60	7.5
- อื่นๆ	14	1.8
สื่อกิจกรรม	457	57.1
- ฝึกอบรม	423	52.9
- ศึกษาดูงาน	180	22.5
- อื่นๆ	24	3.0
แหล่งความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด		
สื่อบุคคล	580	72.5
- สกย.	490	61.3
- กสก.	240	30.0

ตารางที่ 4-11 ความรู้และช่องทางการรับความรู้ที่เกษตรกรได้รับ (ต่อ)

หน่วย : ราย

ความรู้และช่องทางการรับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด		
- กวก.	17	2.1
- มหาวิทยาลัย	5	0.6
- อื่นๆ	96	12.0
สื่อมวลชน	623	77.9
- วิทยุ	262	32.8
- โทรทัศน์	562	70.3
- อินเทอร์เน็ต	60	7.5
- อื่นๆ	14	1.8
สื่อกิจกรรม	393	49.1
- ฝึกอบรม	329	41.1
- ศึกษาดูงาน	153	19.1
- อื่นๆ	33	4.1

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหาภัยพาราทั้งระบบ ปี 2556

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือตามโครงการแก้ไขปัญหาภัยพาราทั้งระบบ ปี 2556 ร้อยละ 85.9 และไม่ได้รับความช่วยเหลือ ร้อยละ 13.8 รายละเอียดดังตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 การได้รับความช่วยเหลือตามโครงการแก้ไขปัญหาภัยพาราทั้งระบบ ปี 2556

หน่วย : ราย (N = 800)

การได้รับความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการช่วยเหลือ	687	85.9
ไม่ได้รับการช่วยเหลือ	110	13.8

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหาภัยพาราทั้งระบบปี 2556 ในภาพรวมในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย .74 ส่วนความคิดเห็นรายประเด็น พบว่า

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านรัฐบาลควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.94

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านรัฐบาลสนับสนุนในรูปแบบเงินสดผ่านกลไกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และมาตรการเพิ่มรายได้/ลดความเสี่ยงของเกษตรกรชาวสวนยางพารารายย่อย โดยการทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา เช่น การปลูกพืชแซม พืชร่วมยางพารา การเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กับการปลูกยางพารา ในระดับมากเท่ากัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.89

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านการออกใบรับรองเกษตรกรภายใน 15 วัน หลังการได้รับการรายงานตรวจสอบพื้นที่จากคณะกรรมการฯ ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.86

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านการประชาสัมพันธ์และการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีระยะเวลาที่เหมาะสม ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.83

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านคณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ภายใน 30 วัน หลังรับคำร้องขอขึ้นทะเบียน ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.82

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านเกษตรกรเข้าร่วม โครงการต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้นที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.71

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านการช่วยเหลือเกษตรกรสวนยางพาราครัวเรือนละไม่เกิน 25 ไร่ ตามพื้นที่เปิดกรีดยาง ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.70

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านมาตรการส่งเสริมการโค่นต้นยางพาราที่มีอายุเกิน 25 ปี โดยจ่ายเงินชดเชยสูงกว่าการปลูกแทนด้วยยางพารา เช่น ปลูกปาล์มน้ำมันได้เงินสงเคราะห์ ไร่ละ 26,000 บาท ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.65

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านสวนยางพาราที่เข้าร่วมโครงการได้จะต้องเป็นสวนยางพาราที่เปิดกรีดยางแล้ว มีพื้นที่ปลูกตั้งแต่ 1 ไร่

ขึ้นไป และต้นยางพารามีอายุไม่เกิน 25 ปี กับรัฐบาลให้การช่วยเหลือเกษตรกรสวนยางพาราใน อัตราการช่วยเหลือไร่ละ 2,520 บาท ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.63 เท่ากัน

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านรัฐบาลช่วยเหลือครั้งเดียวครอบคลุมระยะเวลาเปิดกรีด 7 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557 ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.53

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องปลูกยางพาราในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้นน้อยที่สุดในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.50 รายละเอียดดังตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

หน่วย : ราย (N = 800)

ประเด็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1.เกษตรกรเข้าร่วมโครงการต้องเป็น หัวหน้าครัวเรือนเท่านั้นที่ได้ขึ้น ทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริม การเกษตร	568 (71.0)	232 (29.0)	.71	.45	มาก
2.เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องปลูก ยางพาราในพื้นที่เอกสารสิทธิ์เท่านั้น	398 (49.8)	402 (50.3)	.50	.50	ปานกลาง
3.สวนยางพาราที่เข้าร่วมโครงการได้ จะต้องเป็นสวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว มีพื้นที่ปลูกตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป และต้น ยางพารามีอายุไม่เกิน 25 ปี	503 (62.9)	297 (37.1)	.63	.48	ปานกลาง
4.รัฐบาลให้การช่วยเหลือเกษตรกร สวนยางพาราในอัตราการช่วยเหลือ ไร่ละ 2,520 บาท	507 (63.4)	293 (36.6)	.63	.48	ปานกลาง

ตารางที่ 4-13 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 (ต่อ)

หน่วย : ราย (N = 800)

ประเด็น	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
5.การช่วยเหลือเกษตรกรสวนยางพารา ครัวเรือนละไม่เกิน 25 ไร่ ตามพื้นที่ เปิดกรีตจริง	558 (69.8)	242 (30.3)	.70	.46	มาก
6.รัฐบาลช่วยเหลือครั้งเดียวครอบคลุม ระยะเวลาเปิดกรีต 7 เดือน ตั้งแต่เดือน กันยายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557	421 (52.6)	379 (47.4)	.53	.50	ปานกลาง
7.รัฐบาลสนับสนุนในรูปแบบเงินสดผ่าน กลไกธนาคาร ธ.ก.ส.	715 (89.4)	85 (10.6)	.89	.31	มาก
8.การประชาสัมพันธ์และการรับขึ้น ทะเบียนเกษตรกรมีระยะเวลาที่ เหมาะสม	663 (82.9)	137 (17.1)	.83	.38	มาก
9.คณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ภายใน 30 วัน หลังรับคำร้องขอขึ้นทะเบียน	658 (82.3)	142 (17.8)	.82	.38	มาก
10.การออกไปรับรองเกษตรกรภายใน 15 วัน หลังการได้รับการรายงาน ตรวจสอบพื้นที่จากคณะกรรมการฯ	686 (85.8)	114 (14.3)	.86	.35	มาก
11.มาตรการเพิ่มรายได้/ลดความเสี่ยง ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราย่อย โดยการทำกิจกรรมเสริมในสวน ยางพารา เช่น การปลูกพืชแซม พืชร่วม ยางพารา การเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กับการ ปลูกยางพารา	711 (88.9)	89 (11.1)	.89	.32	มาก

ตารางที่ 4-13 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 (ต่อ)

หน่วย : ราย (N = 800)

ประเด็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
12.มาตรการส่งเสริมการโค่นต้น ยางพาราที่มีอายุเกิน 25 ปี โดยจ่ายเงิน ชดเชยสูงกว่าการปลูกแทนด้วยการ ปลูกปาล์มน้ำมันได้เงินสงเคราะห์ ไร่ละ 26,000 บาท	523 (65.4)	277 (34.6)	.65	.48	ปานกลาง
13.รัฐบาลจะส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราใน ประเทศ	751 (93.9)	49 (6.1)	.94	.24	มาก
รวม			.74	.22	มาก

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

เหตุผลของเกษตรกรที่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 สูงสุด คือ เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตยางพารา คิดเป็นร้อยละ 7.32 รองลงมา คือ เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยถ้าให้มากกว่า 25 ไร่เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายใหญ่ซึ่งไม่เดือดร้อน คิดเป็นร้อยละ 11.71 และเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 10.24 ตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 เหตุผลของเกษตรกรที่เห็นด้วยกับ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

หน่วย: ราย (N = 205)

ประเด็น	เหตุผลที่เห็นด้วย	จำนวน	ร้อยละ
1	-ทำให้มีฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่ชัดเจน	13	6.34
	-เป็นการจัดระบบการช่วยเหลือที่ดีที่สามารถป้องกันการทุจริต	11	5.37
	ป้องกันการสวมสิทธิ์ ไม่ซ้ำซ้อน จัดระบบการช่วยเหลือดี		
2	-หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด	2	0.98
	-ถ้าให้สิทธิ์กับเกษตรกรที่บุกรุกพื้นที่ป่าสงวนเท่ากับเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรบุกรุกพื้นที่ป่า	11	5.37
	-มีหลักฐานยืนยันป้องกันการทุจริต	7	3.41
3	-ทุกฝ่ายทำงานสะดวกขึ้นและเป็นระบบ	2	0.98
	-ถ้ายางพารายังไม่เปิดกรีดยังไม่ได้รับผลกระทบ	3	1.46
4	-ประมาณการได้ง่าย	4	1.95
	-ในขณะที่ราคายางพาราคต่ำสามารถนำเงินไปซื้อปัจจัยการผลิตได้ช่วยลดต้นทุนได้บางส่วน	20	9.76
5	-เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยถ้าให้มากกว่า 25 ไร่	24	11.71
	เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายใหญ่ซึ่งไม่เดือดร้อน		
6	-ยางพารามีผลผลิตเพิ่มขึ้นทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น	2	0.98
	-มีขอบเขตการช่วยเหลือ	1	0.49
	-ปล่อยให้เป็นไปตามกลไกตลาด	1	0.49
7	-ป้องกันการทุจริตได้ดีขึ้น สามารถตรวจสอบได้	6	2.93
	-สะดวกและรวดเร็ว	18	8.78
8	-ระยะเวลาเหมาะสม	2	0.98
9	-ไม่ซ้ำเกินไป ทำให้ได้รับการช่วยเหลือรวดเร็ว	2	0.98
10	-รวดเร็ว	2	0.98
11	-เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร	21	10.24
	-ลดความเสี่ยงของเกษตรกร	2	0.98

ตารางที่ 4-14 เหตุผลของเกษตรกรที่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 205)

ประเด็น	เหตุผลที่เห็นด้วย	จำนวน	ร้อยละ
12	-ลดพื้นที่และลดปัญหายางพาราล้นตลาด	3	1.46
	-เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่มาก	1	0.98
	-ระยะเวลาเหมาะสมต้องตัด จะได้มีเงินไปลงทุนเพื่อปลูกรุ่นต่อไป	2	0.98
	-ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่	1	13.17
13	-เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตยางพารา	27	7.32
	-ได้ความรู้ใหม่ในการแปรรูปผลผลิตยางพาราและหาแนวทางสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น โดยสนับสนุนทุนให้เกษตรกรสร้างความร่วมมือกันในรูปแบบเครือข่ายเพื่อแปรรูป	15	0.49
	-สามารถใช้ทุกส่วนของยางพาราให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	0.49
	-สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการตลาด	1	0.49
	รวม	205	100

เหตุผลของเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 สูงที่สุด คือ ทุกคนควรมีสื่อสารเท่าเทียมกันทั้งคนที่ไม่สื่อสารสื่อสารกับคนที่สื่อสารสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 7.72 รองลงมา คือ สมาชิกในครัวเรือนไม่สามารถทำแทนได้ในกรณีหัวหน้าครัวเรือนติดภารกิจไม่สามารถมาด้วยตนเองหรืออายุมาก สมาชิกในครัวเรือนที่เข้าใจโครงการทำแทนได้ คิดเป็นร้อยละ 7.02 และควรให้เกษตรกรที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์แต่ประกอบอาชีพสวนยางพารามาเป็นเวลานานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 6.14 รายละเอียดดังตารางที่ 4-15

ตารางที่ 4-15 เหตุผลของเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

หน่วย: ราย (N = 570)

ประเด็น	ไม่เห็นด้วย	จำนวน	ร้อยละ
1	-ในกรณีหัวหน้าครัวเรือนติดภารกิจไม่สามารถมาด้วยตนเอง หรืออายุมาก สมาชิกในครัวเรือนที่เข้าใจโครงการควร ดำเนินการแทนได้	40	7.02
	-สมาชิกทุกคนที่อยู่ในครัวเรือนควรได้รับความช่วยเหลือ	24	4.21
2	-เกษตรกรทุกคนควรมีสถิต์เท่าเทียมกันทั้งคนที่ไม่มียเอกสาร สถิต์กับคนที่มีเอกสารสถิต์	44	7.72
	-ควรให้เกษตรกรที่ยังไม่มีเอกสารสถิต์แต่ประกอบอาชีพสวน ยางพารามาเป็นเวลานานแล้ว	35	6.14
	-พื้นที่ที่มีเอกสารสถิต์มีน้อยจำเป็นต้องหาพื้นที่นอกเหนือ เอกสารสถิต์	10	1.75
	-การขอเอกสารสถิต์ต้องมีค่าใช้จ่าย	6	1.05
	-เกษตรกรบางคนมีพื้นที่ติดเขตป่าอนุรักษ์แต่ปลูกยางพารา	3	0.53
	-เงินกองทุนเป็นเงินที่เก็บจากพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสถิต์ด้วย	1	0.18
	-ยางพาราของเกษตรกรบางรายอายุเกิน 25 ปียังคงสภาพดี	25	4.39
3	-ยางพาราเล็กยังไม่เปิดกรีดมีแต่รายจ่ายยังไม่มีรายรับเห็นควร ช่วยเหลือ	16	2.81
	-ถ้าหน้ายางพาราสมบูรณ์ควรเป็นยางพาราอายุไม่เกิน 30 ปี	3	0.53
	-เกษตรกรที่มีสวนยางพาราควรได้รับการช่วยเหลือเท่าเทียมกัน	5	0.88
	-ควรให้เป็นค่าจ้างปลูกยางพาราไร่ละ 200-300 บาทต่อไร่ เพราะเกษตรกรที่ยังไม่เปิดกรีดก็ได้ด้วยและเป็นการเพิ่มพื้นที่ ยางพารา	1	0.18
	-เกาะกูดเป็นยางพาราโบราณห้ามโค่น จึงเข้าร่วมโครงการ ไม่ได้	1	0.18

ตารางที่ 4-15 เหตุผลของเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 570)

ประเด็น	ไม่เห็นด้วย	จำนวน	ร้อยละ
4	-ควรช่วยราคาให้สูงขึ้นดีกว่า	34	5.96
	-ควรประกันราคายางพาราจะเหมาะสมกว่า เพราะราคายางพาราไม่แน่นอน และผู้กรีดยังได้รับการช่วยเหลือ	33	5.79
	-ไม่คุ้มต้นทุนการผลิต	8	1.40
	-เป็นการช่วยเหลือเบื้องต้นไม่ใช่ทั้งหมด/ไม่ยั่งยืน และไม่ทั่วถึง ไม่ติดตามผลต่อเนื่อง	8	1.40
	-ควรให้เป็นน้ำหนักรวมผลผลิตต่อกิโลกรัมซึ่งผู้รับจ้างจะมีส่วนได้รับความช่วยเหลือด้วย	5	0.88
	-ควรให้เป็นปุ๋ยดีกว่า	5	0.88
5	-ควรให้ตามพื้นที่ปลูกจริงไม่จำกัด	28	4.91
	-ควรช่วยเหลือเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี	7	1.23
	-ไม่เป็นธรรมเพราะลูกจ้างไม่ได้รับสิทธิ์ช่วยเหลือ	3	0.53
6	-ไม่เพียงพอควรช่วยเหลือทุกเดือนที่กรีดยหรือน้อย 2 ปี	24	4.21
	-เป็นการแก้ไขระยะสั้นไม่ได้แก้ปัญหาหาระยะยาว ควรจัดการเรื่องราคาและการตลาดจะแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและเป็นระบบมากขึ้น	17	2.98
	-อยากให้ช่วยเหลือจนราคายางพาราเกิน 90 บาท ถ้าราคายางพาราดำกว่า 80 บาท	11	1.93
	-ยุ่งยากหลายขั้นตอนขณะนี้ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือบางส่วน	2	0.35
7	-ควรมีแหล่งจ่ายเงินให้มากกว่านี้ตามความสะดวกของเกษตรกร	4	0.70
	-ควรรับขึ้นทะเบียนตลอดปี	1	0.18
8	-ควรมีเวลาประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่อยู่ในพื้นที่ ระยะเวลากระชั้นชิด เร่งด่วนเกินไป	23	4.04
	-ควรปรับวิธีดำเนินการ เช่น ประชุมผู้เกี่ยวข้อง	1	0.18

ตารางที่ 4-15 เหตุผลของเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 570)

ประเด็น	ไม่เห็นด้วย	จำนวน	ร้อยละ
9	-ควรยืดเวลา เป็นทั้งปี เพราะพื้นที่ปลูกยางพารามีมาก	30	5.26
	-บุคลากรมีน้อยตรวจไม่ทัน	5	0.88
	-ฤดูกาลปลูกยางพาราของแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน	1	0.18
10	-กรรมการทำงานไม่ทันควรยืดระยะเวลาออกไปอีก	12	2.11
	-บุคลากรมีน้อยทำไม่ทัน	1	0.18
11	-พื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชแซม	14	2.46
	-ทำให้ต้นทุนยางพาราชะงักการเจริญเติบโต/ปลูกพืชไม่ขึ้น เพราะสัตว์ทำลายต้นยางพารา ยางพาราเปิดกรีดแล้วไม่สามารถปลูกพืชแซมได้	13	2.28
	-ยุ่งยากในการจัดการมีหลายปัจจัยซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่	4	0.70
	-ควรเพิ่มรายได้จากราคายางพารา ลดความเสี่ยงจากราคายางพาราตกต่ำ	2	0.35
12	-อายุยางพาราเกิน 25 ปียังมีน้ำยางพาราอยู่	21	3.68
	-บางพื้นที่ไม่เหมาะสมจะปลูกปาล์มน้ำมัน เพราะใช้น้ำมาก/ ต้นทุนสูง/ไม่คุ้มค่า	16	2.81
	-มั่นใจว่ายางพารามีรายได้ที่ดีกว่า เป็นพืชเศรษฐกิจของโลก	4	0.70
	-ยางพาราได้รับผลผลิตแล้วส่วนลำต้นสามารถนำไปขายได้	4	0.70
	-การปลูกยางพารามีรายได้ทุกวัน	4	0.70
	-ควรปรับเป็น 26,000 บาทกับสวนยางพาราที่ปลูกทดแทน	2	0.35
	-ไม่เกิน 6 ปี ทุกแปลง เพราะปัจจุบันได้เพียง 16,000 บาท		
	-เมื่อเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันมากก็จะปล่อยให้เป็นไปตามกลไกตลาด เพราะราคาปาล์มน้ำมันสดไม่สมดุลกับน้ำมันปาล์มที่จำหน่ายจริง	1	0.18

ตารางที่ 4-15 เหตุผลของเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 570)

ประเด็น	ไม่เห็นด้วย	จำนวน	ร้อยละ
12	-เกษตรกรควรคิดก่อนทำไม่ควรรอให้ภาครัฐช่วยเหลือเป็นการ สิ้นเปลืองงบประมาณ	5	0.88
	-ไม่ถนัด	1	0.18
13	-ยังไม่เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่	2	0.35
รวม		570	100

ตอนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิต สูงที่สุด คือ ยางพาราบางต้นหน้าแห้ง ปริมาณน้ำยางพาราน้อย ไม่มีน้ำยางพารา คิดเป็นร้อยละ 21.17 รองลงมา คือ ต้นทุนการผลิตสูงขาดทุนทรัพย์ในการบำรุงรักษาทำให้ได้ผลผลิตน้อยไม่พอค่าครองชีพ คิดเป็นร้อยละ 18.02 และ ปลูกไม่เพียงพอ เพราะราคาแพง คิดเป็นร้อยละ 14.86 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-16 ตารางที่ 4-16 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิต

หน่วย: ราย (N = 444)

ที่	ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
1.	-ยางพาราบางต้นหน้าแห้ง ปริมาณน้ำยางพาราน้อย ไม่มีน้ำยาง	94	21.17
2.	-ต้นทุนการผลิตสูง ขาดทุนทรัพย์ในการปรับปรุงรักษาทำให้ได้ผล ผลิตน้อยไม่เพียงพอกับค่าครองชีพ	80	18.02
3.	-ปลูกไม่เพียงพอ เพราะราคาแพง	66	14.86
4.	-ปัญหาเรื่องโรคต่าง ๆ เช่น โรคเส้นดำ โรคโคนเน่าทำให้ต้น ยางพาราโค่นตลอดเวลา/โรคราในดินทำให้ต้นยางพาราขึ้นต้นตาย ตั้งแต่อายุ 3 ปีขึ้นไป แก่ยากมาก	37	8.33
5.	-เกษตรกรขาดความรู้การปลูกยางพารา ภาครัฐควรสนับสนุน เทคโนโลยีและวิชาการให้เกษตรกร	23	5.18
6.	-พื้นที่ขาดแคลนน้ำ/พื้นที่จำกัด	19	4.28
7.	-ภัยธรรมชาติ	18	4.05

ตารางที่ 4-16 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิต (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 444)

ที่	ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
8	-ราคาตกต่ำไม่คุ้มกับการผลิตยางแผ่นซึ่งต้องมีทุนและมีเวลา	15	3.38
9	-อัตราค่าจ้างแรงงานสูง	15	3.38
10	-ฤดูฝน ทำให้มีวันกรีดยางน้อยลง	13	2.93
11	-ไม่สามารถผลิตยางพาราให้ได้คุณภาพมาตรฐานจึงไม่สามารถเข้าตลาดกลางยางพาราได้ เช่น การจัดหาเครื่องมือเครื่องจักร และขาดแคลนน้ำในการผลิตยางแผ่น	12	2.70
12	-แรงงานหายาก ขาดแคลนแรงงานฝีมือในการกรีดยางพารา ขาดความขยัน อดทน ไม่ซื่อสัตย์ และขาดแคลนแรงงานในการผลิตยางพาราแผ่นดิบ	10	2.25
13	-อ่อนแอต่อโรค ไม่มั่นใจคุณภาพพันธุ์ว่าดีหรือไม่	12	2.70
14	-ต้นทุนค่าราคาแพง	9	2.03
15	-นโยบายภาครัฐไม่ชัดเจน	8	1.80
16	-สภาพดินไม่เหมาะสม	7	1.58
17	-ใช้เวลานานกว่าผลผลิตอื่นๆ	2	0.45
18	-อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรในการผลิตยางพารามีราคาแพง	2	0.45
19	-ปุ๋ยที่ขายในท้องตลาดไม่ตรงกับความต้องการของอายุยาง	1	0.23
20	-ไม่มีแหล่งผลิตพันธุ์ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานรัฐในพื้นที่ปลูก	1	0.23
รวม		444	100

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด สูงที่สุด คือ ราคาไม่แน่นอน/ตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 62.96 รองลงมา คือ แหล่งรับซื้อมีน้อยจึงถูกผู้รับซื้อกดราคา คิดเป็นร้อยละ 13.96 และ ไม่มีตลาดกลางยางพาราให้เกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่าย ราคาจึงขึ้นกับพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.40 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-17

ตารางที่ 4-17 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาด

หน่วย: ราย (N = 351)

ที่	ปัญหาและอุปสรรคการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
1	-ราคาไม่แน่นอน/ตกต่ำ	221	62.96
2	-แหล่งรับซื้อ มีน้อยจึงถูกผู้รับซื้อกดราคา	49	13.96
3	-ไม่มีตลาดกลางขางพาราให้เกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่าย ราคาจึงขึ้นกับพ่อค้าคนกลาง	40	11.40
4	-ขาดการรวมกลุ่มจำหน่าย	13	3.70
5	-พื้นที่อยู่ไกลตลาด การคมนาคมไม่สะดวก	12	3.42
6	-รัฐบาล ไม่มีแผนระยะยาว ไม่ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา	6	1.71
7	-เกษตรกรผลิตขางพาราไม่มีคุณภาพ ทำให้คนที่ผลิตมีคุณภาพ ขายได้ราคาต่ำด้วย ไม่แยกเกรดขาย ผู้รับซื้อจัดซื้อแค่เกรด	3	0.85
8	-ไม่มีการประกันราคาทำให้ชาวสวนประสบปัญหาในการตลาด กับพ่อค้า เกษตรกรไม่รู้ราคาขางก่อนด้วย	2	0.57
9	-ไม่มีคนคัดเกรดที่ได้มาตรฐานที่แน่นอน / ไม่เชื่อมั่น คณะกรรมการที่คัดเกรดขางพารา	2	0.57
10	-เกษตรกรแปรรูปเองไม่ได้/กำหนดราคาเองไม่ได้	2	0.57
11	-ขาดการส่งเสริมการใช้ขางพาราเป็นวัตถุดิบในโรงงาน อุตสาหกรรมจากภาครัฐ	1	0.28
รวม		351	100

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการผลิตขางพาราสูงสุด คือ ภาครัฐควรถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตขางพารา การกรีดยางพารา การจัดการสวนขางพารา และการป้องกันโรคที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.38 รองลงมา คือ สนับสนุนปุ๋ยที่มีคุณภาพดี ควบคุมราคาให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาการเพิ่มผลผลิตขางพารา มีสูตรปุ๋ยที่ตรงกับความต้องการของอายุขางพารา และการสนับสนุนให้ชุมชนตั้งโรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้เอง คิดเป็นร้อยละ 15.77 และพัฒนาคุณภาพผลผลิตขางพาราให้ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น เช่น ปรับปรุงคุณภาพขางพาราแผ่นเพื่อเพิ่มราคาสูงขึ้น ภาครัฐพัฒนาพันธุ์ขางพาราให้ดีขึ้น พัฒนาพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ จัดทำ Zoning พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกขางพารา คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-18

ตารางที่ 4-18 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการผลิตยางพารา

		หน่วย: ราย (N = 260)	
ที่	ข้อเสนอแนะด้านการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
1	-ภาครัฐควรถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตยางพารา การกรีดยางพารา การจัดการสวนยางพารา และการป้องกันโรคที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง	79	30.38
2	-สนับสนุนปุ๋ยที่มีคุณภาพดี ควบคุมราคาให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาการเพิ่มผลผลิตยางพารา มีสูตรปุ๋ยที่ตรงกับความ ต้องการของอายุยางพารา และการสนับสนุนให้ชุมชนตั้ง โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้เอง	41	15.77
3	-พัฒนาคุณภาพผลผลิตยางพาราให้ดีขึ้น เช่น ปรับปรุงคุณภาพยางพาราแผ่นเพื่อเพิ่มราคาสูงขึ้น	39	15.00
4	-ภาครัฐพัฒนาพันธุ์ยางพาราให้ดีขึ้น/พัฒนาพันธุ์ยางพาราที่เหมาะสมกับพื้นที่ จัดทำ Zoning พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา ทั้งสภาพแวดล้อมและสภาพการกรีดยางพาราที่เหมาะสม	39	15.00
5	-ลดต้นทุนการผลิตทุกขั้นตอน เช่น สนับสนุนเครื่องมือในการผลิตให้เกษตรกร	21	8.08
6	-ภาครัฐต้องจริงจังในการแก้ปัญหา เช่น ภาครัฐรับซื้อยางโดยตรงจากเกษตรกร	15	5.77
7	-รวมกลุ่มผู้ผลิต/สหกรณ์ ให้ทุนเกษตรกร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตเอง	11	4.23
8	-ควรส่งเสริมสารเคมีกำจัดเชื้อราแบบให้เปล่า	8	3.08
9	-ควรมีโรงงานแปรรูปยางพาราในชุมชน โดยรัฐสร้างแล้วให้เกษตรกรเข้าไปใช้ผลิตยางพารา และมีเจ้าหน้าที่ดูแล จำหน่ายในลักษณะรวมกลุ่ม หรือขายโดยการประมูลราคา	5	1.92
10	-ควรทำการวิจัย แปรรูปน้ำยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่า	1	0.38
11	-ปลูกพืชแซม	1	0.38
รวม		260	100

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการตลาดยางพาราสูงที่สุด คือ ประกันราคายางพาราไม่ควรต่ำกว่ากิโลกรัมละ 70 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.92 รองลงมา คือ ควรมีตลาดกลางยางพาราหรือสถานที่รับซื้อยางพาราของเกษตรกรในหมู่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรขายได้ราคาดี ลดขั้นตอนพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น การแก้ปัญหาการกดราคาควรรขยายตลาด เช่น ก.ส.ย. หรือสหกรณ์ ควรรับซื้อจากชาวสวนโดยตรง ใช้เครื่องชั่งที่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 21.51 และ ปรับราคายางพาราให้ดีขึ้นเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 13.71 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-19

ตารางที่ 4-19 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการตลาดยางพารา

หน่วย: ราย (N = 373)			
ที่	ข้อเสนอแนะการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
1	-ประกันราคายางพาราไม่ควรต่ำกว่ากิโลกรัมละ 70 บาท	89	23.92
2	-ควรมีตลาดกลางยางพาราหรือสถานที่รับซื้อยางพาราของเกษตรกรในหมู่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรขายได้ราคาดี ลดขั้นตอนการรับซื้อโดยพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาการกดราคา ควรรขยายตลาด เช่น ก.ส.ย.หรือสหกรณ์ ควรรับซื้อจากชาวสวนโดยตรง ใช้เครื่องชั่งที่ได้มาตรฐาน	80	21.51
3	-ปรับราคายางพาราให้ดีขึ้นเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	51	13.71
4	-ภาครัฐควรแทรกแซงราคายางพารา/พยุงราคายางพารา	44	11.83
5	-ส่งเสริมให้มีการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ยางพาราเพิ่มขึ้น	39	10.48
6	-ผู้รับซื้อกำหนดวันรับซื้อและมีเกณฑ์ในการกำหนดราคากลางที่ชัดเจนทั้งระบบ เพื่อให้เกษตรกรรับรู้ในแต่ละวันที่รับซื้อ เช่น ประชาสัมพันธ์ราคายางพาราของแต่ละวันผ่านเสียงตามสายหรือสื่อต่าง ๆ	25	6.72
7	-รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา/จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราสามารถต่อรองราคาได้	25	6.72
8	-ภาครัฐควรหาตลาดให้มากขึ้น รวมถึงตลาดต่างประเทศ	10	2.69

ตารางที่ 4-19 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรด้านการตลาดยางพารา (ต่อ)

หน่วย: ราย (N = 373)

ที่	ข้อเสนอแนะการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
9	-ภาครัฐจริงจังในการแก้ปัญหา เช่น อุดหนุนเงินทุนแก่เกษตรกร สหกรณ์ในการดำเนินการผลิต แปรรูป คนคัดเกรดมีความ ยุติธรรม	4	1.08
10	-ภาครัฐควรแก้ไขปรับปรุงนโยบายการส่งออกยางพารา	3	0.81
11	-ราคายางพาราขั้นต่ำควรคิดจากต้นทุนการผลิต	1	0.27
12	-ราคายางก้อนถ้วยไม่ควรต่ำกว่า กิโลกรัมละ 40 บาท	1	0.27
รวม		373	100

ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานในการวิจัยซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ปรากฏผล ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน ภูมิภาคต่างกัน ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามอายุพบว่า เกษตรกรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามภูมิภาคพบว่า เกษตรกรที่อยู่ในภูมิภาคต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราพบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกันจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ร้อยละเอียงดังตารางที่ 4-20

ตารางที่ 4-20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร (N =800)

แหล่งแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
อายุ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	28.486	4	7.121	.880	.475
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	6430.709	795	8.089		
รวม	6459.195	799			
ภูมิภาค					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	484.402	3	161.467	21.512*	.000
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	5974.793	796	7.506		
รวม	6459.195	799			
ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	234.048	3	78.016	9.976*	.000
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	6225.147	796	7.821		
รวม	6459.195	799			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่าความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

เกษตรกรภาคเหนือ ($\bar{X} = 11.06$) มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($\bar{X} = 10.43$) และภาคใต้ ($\bar{X} = 8.92$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($\bar{X} = 10.43$) มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างจากภาคเหนือ ($\bar{X} = 11.06$) และภาคตะวันออก ($\bar{X} = 9.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษตรกรภาคตะวันออก ($\bar{X} = 9.61$) มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($\bar{X} = 10.43$) และภาคใต้ ($\bar{X} = 8.92$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษตรกรภาคใต้ ($\bar{X}=8.92$) มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างจากภาคเหนือ ($\bar{X}=11.06$) และภาคตะวันออก ($\bar{X}=9.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังในตารางที่ 4-21

ตารางที่ 4-21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามภูมิภาค

(N=800)

ภูมิภาค	จำนวน	\bar{X}	ภูมิภาค			
			(1)	(2)	(3)	(4)
(1) เหนือ	48	11.06	-	*	-	*
(2) ตะวันออกเฉียงเหนือ	256	10.43	*	-	*	-
(3) ตะวันออก	56	9.61	-	*	-	*
(4) ใต้	440	8.92	*	-	*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อแยกพิจารณาจากประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราพบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า

เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา ≤ 10 ปี ($\bar{X}=10.18$) มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 11-20 ปี ($\bar{X}=9.31$) และเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 21-30 ปี ($\bar{X}=8.68$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 21-30 ปี ($\bar{X}=8.68$) มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา ≤ 10 ปี ($\bar{X}=10.18$) แตกต่างจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 11-20 ปี ($\bar{X}=9.31$) และแตกต่างจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา ≥ 31 ปี ($\bar{X}=9.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา ≥ 31 ปี ($\bar{X}=9.53$) มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 21-30 ปี ($\bar{X}=8.68$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังในตารางที่ 4-22

ตารางที่ 4-22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา (N=800)

ประสบการณ์ (ปี)	จำนวน	\bar{X}	ประสบการณ์			
			(1)	(2)	(3)	(4)
(1) ≤ 10	316	10.18	-	*	*	
(2) 11-20	277	9.31	*	-	*	
(3) 21-30	124	8.68	*	*	-	*
(4) ≥ 31	83	9.53			*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานในการกรีดยางและจำนวนแรงงานในการกรีดยางแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้แรงงานในการกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานในการกรีดยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกันไปจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามจำนวนแรงงานในการกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานในการกรีดยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดดังตารางที่ 4-23

ตารางที่ 4-23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้แรงงานในการกรีดยาง

(N =800)

แหล่งแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
แรงงานในการกรีดยางพารา					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	86.938	2	43.469	5.437*	.005
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	6372.257	797	7.995		
รวม	6459.195	799			
จำนวนแรงงาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.730	2	.365	.045	.956
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	6458.465	797	8.103		
รวม	6459.195	799			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อแยกพิจารณาเป็นประเภทการใช้แรงงานในการกรีดยางพาราพบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า

เกษตรกรที่กรีดยางด้วยตนเอง ($\bar{X}=9.68$) มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่จ้างคนกรีดยาง ($\bar{X}=8.91$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษตรกรที่จ้างคนกรีดยาง ($\bar{X}=8.91$) มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่กรีดยางด้วยตนเอง ($\bar{X}=9.68$) และแตกต่างจากเจ้าของสวนกรีดยางเองและจ้างคนกรีดยาง ($\bar{X}=9.87$)

การใช้แรงงานในการกรีดยางพาราของเกษตรกร โดยเจ้าของสวนกรีดยางเองและจ้างคนกรีดยาง ($\bar{X}=9.87$) มีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่จ้างคนกรีดยาง ($\bar{X}=8.91$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังในตารางที่ 4-24

ตารางที่ 4-24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพารา
ทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้แรงงานในการกรีดยาง

หน่วย : ราย (N=800)

ประเภทการใช้แรงงาน	จำนวน	\bar{X}	ประเภทแรงงาน		
			(1)	(2)	(3)
(1) เจ้าของสวนกรีดยางเอง	477	9.68	-	*	-
(2) จ้างคนกรีดยาง	152	8.91	*	-	*
(3) เจ้าของสวนกรีดยางเองและจ้างคนกรีดยาง	171	9.87	-	*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการใช้ที่ดินแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพารา
ทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้ที่ดิน พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกและพื้นที่เปิดกรีดยางต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รายละเอียดดังตารางที่ 4-25

ตารางที่ 4-25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามการใช้ที่ดิน (N=800)

แหล่งแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
พื้นที่ปลูก					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	21.275	2	10.637	1.317	.269
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	6437.920	797	8.078		
รวม	6459.195				
พื้นที่เปิดกรีดยาง					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	39.461	2	19.730	2.449	.087
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	6419.734	797	8.055		
รวม	6459.195	799			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 เกษตรกรที่มีช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามช่องทางการรับความรู้การผลิตยางพารา เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยสถิติ t-test พบว่า เกษตรกรที่รับความรู้ในการปลูกยางพาราจากสื่อกิจกรรมมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับความรู้จากสื่อกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามช่องทางการรับความรู้การตลาดยางพารา เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยสถิติ t-test พบว่า เกษตรกรที่รับความรู้ในการปลูกยางพาราจากสื่อบุคคลมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับความรู้จากสื่อบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามช่องทางการรับความรู้การตลาดยางพารา เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยสถิติ t-test พบว่า เกษตรกรที่รับความรู้ในการปลูกยางพาราจากสื่อกิจกรรมมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับความรู้จากสื่อกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4-26

ตารางที่ 4-26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา

(N=800)				
ช่องทางการรับข้อมูลการผลิต	N	\bar{X}	t	P - value
สื่อบุคคล				
ใช่	617	9.60	.46	.643
ไม่ใช่	183	9.49		
สื่อมวลชน				
ใช่	562	9.62	.61	.542
ไม่ใช่	238	9.48		

ตารางที่ 4-26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา (ต่อ)

(N=800)

ช่องทางการรับข้อมูลการผลิต	N	\bar{X}	t	P - value
สื่อกิจกรรม				
ใช่	457	9.87	3.34*	.001
ไม่ใช่	343	9.19		
ช่องทางการรับข้อมูลการตลาด				
สื่อบุคคล				
ใช่	582	9.79	3.48*	.001
ไม่ใช่	218	9.01		
สื่อมวลชน				
ใช่	625	9.65	1.45	.148
ไม่ใช่	175	9.30		
สื่อกิจกรรม				
ใช่	393	9.95	3.71*	.000
ไม่ใช่	407	9.21		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สรุปการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 จำแนกตามตัวแปรอิสระ รายละเอียดดังตารางที่ 4-27

ตารางที่ 4-27 สรุปการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

(N=800)

ตัวแปรอิสระ	Y
ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร	
อายุ	-
ภูมิภาค	*
ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา	*
การใช้แรงงานในการกรีดยาง	*
การใช้ที่ดิน	-
พื้นที่ปลูก	-
พื้นที่เปิดกรีด	-
ช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพารา	
ความรู้ด้านการผลิตจากสื่อบุคคล	-
ความรู้ด้านการผลิตจากสื่อมวลชน	-
ความรู้ด้านการผลิตจากสื่อกิจกรรม	*
ความรู้ด้านการตลาดจากสื่อบุคคล	*
ความรู้ด้านการตลาดจากสื่อมวลชน	-
ความรู้ด้านการตลาดจากสื่อกิจกรรม	*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Y หมายถึง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี

2556

ตอนที่ 9 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในระบบการผลิตยางพาราได้ดำเนินการสัมภาษณ์เจ้าของสวน ผู้กรีดยางพารา ผู้รับซื้อ สถาบันเกษตรกร หน่วยงานราชการและผู้ประกอบการ ในประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบในทั้ง 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ดังนี้

เจ้าของสวน

1. เห็นด้วยที่เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียน และต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ เพราะสามารถตรวจสอบได้ แต่เจ้าของสวนบางรายเสนอว่าควรให้สิทธิ์ผู้ที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ด้วย เนื่องจากบางคนอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์มานาน
2. เจ้าของสวนบางรายไม่เห็นด้วยกับการกำหนดว่าต้องเป็นยางพาราที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี เนื่องจากถ้าหากเกษตรกรมีทุน เกษตรกรก็สามารถบำรุงต้นยางพาราให้สามารถกรีดยางได้มากกว่า 25 ปี
3. ในอนาคตควรมีการประกันราคา โดยกำหนดพื้นที่ไม่เกิน 100 ไร่ อยากให้ประกันราคามากกว่าการชดเชยปัจจัยการผลิต ราคาขางแผ่นไม่ควรต่ำกว่า 80-100 บาท และราคาขางก้อนถ้วยไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 40-50 บาท ใช้ฐานคิดจากราคาที่เคยได้รับ แต่ถ้าจะให้ได้กำไรต้องประกันไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 50 บาท
4. ภาครัฐต้องพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและทนทาน สามารถกรีดยางได้นาน
5. ภาครัฐควบคุมราคาปัจจัยการผลิตไม่ให้สูงมากนัก
6. ภาครัฐควรส่งเสริมพืชเศรษฐกิจอื่นที่มีศักยภาพเหมือนยางพารา คือ ปลูกแล้วเก็บเกี่ยวได้ระยะยาว และควรมีตลาดรองรับพืชเศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก สนับสนุนพันธุ์พืชปลูกแซมในสวนยางพารา เช่น กาแฟ
7. จัดตั้งตลาดกลางยางพาราที่ได้มาตรฐานและราคาที่เป็นธรรม
8. ภาครัฐส่งเสริมการตั้งโรงงานแปรรูปยางพาราในพื้นที่ เช่น โรงงานทำขางพาราแผ่นดิบ
9. ไม่เห็นด้วยที่รัฐสนับสนุนเพียงครั้งเดียว เพราะไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้

ผู้กรีด

1. ภาครัฐควรพุงราคาขางพาราไม่ควรต่ำกว่า 80-120 บาท ซึ่งเป็นราคาที่คุณกรีดจึงจะอยู่ได้ ผู้รับจ้างจะได้รับผลประโยชน์เท่ากับเจ้าของสวน ราคาขางพาราต้องสมดุลกับราคาสินค้าบริโภค
2. การจ่ายเงิน 2,520บาท ไม่ยุติธรรม เพราะผู้กรีดไม่ได้รับเงินส่วนแบ่งจากการชดเชยปัจจัยการผลิตที่ 2,520 บาท ต้องการความช่วยเหลือเช่นเดียวกับเจ้าของแปลง เพราะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับเจ้าของแปลง
3. ควรขึ้นทะเบียนผู้รับจ้างกรีด เมื่อมีการชดเชยจะได้เข้าสู่ระบบและได้รับการช่วยเหลือ
4. ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตผ่านกองทุนสงเคราะห์การทำสวนขางพารา เช่น ปุ๋ย
5. ไม่ควรแทรกแซงผ่านสหกรณ์ เนื่องจากพ่อค้าและเจ้าหน้าที่สหกรณ์จะได้รับผลประโยชน์ โดยจะตีว่าขางพาราคุณภาพไม่ดี เอาโควต้าไปให้พ่อค้าคนกลาง ผลประโยชน์ไม่ตกกับเกษตรกร
6. ควรจัดตั้งกองทุนสวนขางพารา เพื่อรักษาราคาขางพาราให้มีเสถียรภาพ
7. เกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์น่าจะได้รับการช่วยเหลือด้วย

ผู้รับซื้อ

1. การให้ความรู้แก่เกษตรกร เช่น ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน โดยเลือกเกษตรกรที่ให้ความสนใจจริง ๆ
2. สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันในรูปสหกรณ์ ช่วยให้ผู้สามารถเพิ่มอำนาจต่อรองราคาสูงขึ้น และมีพี่เลี้ยงสนับสนุนการทำตลาดแก่กลุ่ม/สถาบันเกษตรกร
3. จัดตั้งโรงงานรับซื้อขางพาราจากเกษตรกรในพื้นที่ และทำการตลาดให้เกษตรกร
4. วางกลยุทธ์ในการขายขางพารา รวมกลุ่มในประเทศอาเซียน เพื่อกำหนดราคาปลดลือกเงื่อนไขในการเข้ามาตั้งโรงงานซื้อขายของต่างชาติ ทำให้ขายสินค้าได้ราคาดีขึ้น
5. ควรจัดตั้งตลาดประมูลขางพาราในพื้นที่ –เทียบเคียงราคากับตลาดล่วงหน้าและอิงราคาโรงงาน เมื่อขายได้นำกำไรส่งคืนสหกรณ์ ผู้ชุมชน
6. ภาครัฐควรมีเครื่องมือที่มีมาตรฐานในการรับซื้อน้ำขางพารา เพื่อความยุติธรรมโปร่งใส

กลุ่ม/สถาบันเกษตรกร

1. ควรสนับสนุนการสร้างกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถแปรรูป หรือขายตรงสู่ผู้บริโภค โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเรื่องการตลาดแก่กลุ่ม/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชนในการแปรรูปผลผลิต
2. ภาครัฐควรปลดล็อกเรื่องระเบียบในการทำธุรกิจ โดยให้สหกรณ์สามารถทำธุรกิจได้
3. ภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนแก่สมาชิก มีมาตรการในการเชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิก
4. มีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการผลิตยางพาราคุณภาพแก่สมาชิก เป็นจุดรวบรวมผลผลิตของสมาชิก อยากให้มีสมาชิกร่วมมาเข้าร่วมในการผลิตยางพาราคุณภาพมากขึ้น สนับสนุนเครื่องจักรแก่สมาชิก
5. เป็นตัวแทนเข้าร่วมในการรับฟังการประมวล
6. อยากให้มีโรงงานรับซื้อน้ำยางพาราดิบ

รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานราชการ

1. โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีแล้ว เพราะเกษตรกรรายย่อยได้รับการช่วยเหลือ แต่ควรแยกการขึ้นทะเบียนเกษตรกรออกจากการให้ความช่วยเหลือเพื่อลดขั้นตอน ลดความยุ่งยากและทำให้เกิดความล่าช้า โครงการช่วยเหลือเกษตรกรดีแล้ว แต่ระบบไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เนื่องจากมีหลายขั้นตอนใช้เวลานาน เพราะเกษตรกรกรีดยางพาราทุกวัน รอไม่ได้ จึงเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต
2. เกษตรกรรายย่อยและคนที่รับจ้างกรีดยางพาราไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการ เนื่องจากคนที่ได้ผลประโยชน์เป็นคนระดับกลาง
3. ควรกำหนดราคายางพาราเป็น 68-70 บาท เกษตรกรจึงจะอยู่ได้ เพราะมีฐานกำหนดราคาซื้อเพื่อไม่ให้ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
4. ควรทำโครงการประกันราคา รัฐชดเชยส่วนต่าง โดย ธ.ก.ส.จ่ายเงิน เพราะโปร่งใส
5. ควรทำ zoning การปลูกยางพาราในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อให้รู้ฐานข้อมูลการผลิต
6. ภาครัฐควรดูแลเรื่องพันธุ์ยางพารา เช่น รวบรวมพันธุ์ยางพาราที่ใช้เป็นต้นตอ สนับสนุนความรู้ อุปกรณ์ และเรื่องการตลาดยางพาราแก่เกษตรกร

7. ภาครัฐสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาเกษตรกรให้มีวิสัยทัศน์ เรียนรู้เรื่องเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น พันธุ์ใหม่ๆ การลดต้นทุน โดยส่งเสริมให้สร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เองตามคำวิเคราะห์ดิน

8. เกษตรกรควรรวมกลุ่มกันเป็นสถาบัน/สหกรณ์ เพื่อรวมกันขายผลผลิต ยกกระดับมาตรฐานผลผลิต ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งช่วยแก้ปัญหาให้เกษตรกรได้ และแก้ปัญหาเรื่องราคารายพาราได้ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง รักษาระดับราคารายพารา และยกระดับคุณภาพมาตรฐานยางพาราให้สูงขึ้น โดยมีหน่วยงานรัฐประสานกับเอกชนผู้รับซื้อกำกับให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกรในการขนส่ง

9. ภาครัฐควรสนับสนุนการเงินหมุนเวียนให้กลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยมีหน่วยงานภาครัฐกำกับดูแลเรื่องการเงินให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์มีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำกับดูแล

10. ควรสนับสนุนอุตสาหกรรมยางพาราในประเทศเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้วัตถุดิบและทำให้ราคาวัตุดิบสูงขึ้น เช่น การทำยางรถยนต์ ถนน กุ้งมือยางพารา สร้างเขื่อน อุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น

11. ควรจัดทำยุทธศาสตร์ยางพาราที่เกิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมพูดคุยกัน ทั้งภาครัฐ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เอกชนที่สามารถเข้าถึงเกษตรกร และตัวแทนเกษตรกรที่แท้จริงซึ่งเชื่อมโยงถึงการตลาด

12. ภาคเอกชนรองรับเรื่องการแปรรูปจากวัตถุดิบภายในประเทศ สร้างงานให้คนไทย

13. ภาครัฐควรสนับสนุนการให้ความรู้ การทำวิจัย เพื่อนำวัตถุดิบมาใช้ในประเทศ

14. ควรสนับสนุนอุตสาหกรรมยางพาราในประเทศเพื่อนำยางพารามาใช้พัฒนาประเทศ เช่น ทำถนน เป็นต้น

15. การประกาศราคากลางยางพารา ควรมาจากตลาดกลางทั้งหมดทั่วโลกมารวมกันหาค่าเฉลี่ย

16. สร้างมาตรฐานรับรองคุณภาพยางพารา โดยเฉพาะยางก้อนถ้วย และมีมาตรการในการแก้ปัญหาการปนเปื้อนของทราย หิน หรือใบไม้ ในยางก้อนถ้วย ปัจจุบันยังไม่มีกำหนดมาตรฐานในการรับซื้อ แต่ใช้การประเมินด้วยสายตา อาศัยความชำนาญของผู้มาประมูล

17. ควรส่งเสริมตลาดล่วงหน้าเพื่อลดปัญหาการคราจากพ่อค้าคนกลางในการขายยางก้อนถ้วย

18. การบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน คาดหวังให้มี พรบ.ยาง เพื่อรวบรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับเรื่องยางพาราในทุกหน่วยงานให้เป็นเอกภาพ

19. รัฐบาลควรมีนโยบายในการนำยางไปแปรรูปเชิงอุตสาหกรรม หรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่นยางรถยนต์ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาการคายางและยางล้นตลาด

20. การช่วยเหลืออย่างครบวงจร ตั้งแต่การปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว การแปรรูปการตลาด

ตลาดกลางยางพารา

1. โครงการช่วยเหลือเกษตรกรทำให้เกษตรกรได้รับเงินจริง แต่ราคาตกต่ำลง เพราะพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากมีผู้ซื้อน้อยราย

2. ผู้แทนตลาดกลางยางพาราบางท่านมีข้อคิดเห็นว่าโครงการนี้ดีแล้ว เพราะเป็นการเสริมสภาพคล่องให้กับผู้ประกอบการ

3. เกษตรกรควรลดต้นทุน โดยใช้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกรีดยางพารา เช่น การใช้แก๊ส ทำให้กรีดยางได้ทุกวัน รวมถึงการเพิ่มมูลค่ายางพารา โดยอบรมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าแก่เกษตรกร

4. การรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์เพื่อการค้าขายโดยตรงกับต่างประเทศ เช่น สหกรณ์ปอทอง จำเป็นต้องสร้างแบรนด์เพื่อให้ติดตลาดซึ่งต้องใช้เวลา

5. ควรมีตลาดกลางยางพาราอย่างน้อย 2-3 ตลาดในทุกภูมิภาค เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองกับพ่อค้า และเป็นตลาดที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย

6. ควรมีทุนสำรองจ่ายให้ตลาดกลางใช้หมุนเวียน

7. การดำเนินงานของตลาดกลางต้องมีกฎระเบียบชัดเจน มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
โปร่งใส

8. ควรสนับสนุนอุตสาหกรรมยางพาราในประเทศเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้วัตถุดิบและทำให้ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น

9. ปลอดภัยเรื่องระเบียบในการทำธุรกิจโดยให้ตลาดกลางสามารถทำธุรกิจได้

10. การยกเลิกเงิน cess ผลประโยชน์ไม่ได้ถึงเกษตรกร แต่ส่งผลเสียมากขึ้น เพราะผู้ส่งออกกรีบขายยางพาราใน stock

10. ภาครัฐควรมี stock ยางพาราที่ชัดเจน เพราะ ยางพารามีผลผลิตส่วนเกิน

11. ภาครัฐควรมีการบริหารจัดการตลอดสาย ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด

12. สนับสนุนให้เกษตรกรผลิตยางพาราแผ่นดิบและยางพารารมควัน เพราะสามารถเก็บไว้รอราคาได้

13. ให้บริการตรวจสอบคุณภาพยางพาราและบริการเครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ

14. สนับสนุนให้พ่อค้าเข้ามาใช้ตลาดกลางยางพาราในการซื้อ-ขาย

ผู้ประกอบการ

1. ภาครัฐควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการขออนุญาตในการเปิดโรงงานในพื้นที่
2. การขายยางพาราแผ่นรวมควัน RSS3 ควรใช้ราคาต่างประเทศในการซื้อขาย เช่น

Sicom

3. อยากให้เกษตรกรไทยหันมาพึ่งพาตนเอง เน้นการใช้เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องรอการช่วยเหลือจากภาครัฐ

4. ส่งเสริมการปลูกยางพารา เพื่อลดภาวะโลกร้อน

5. ภาครัฐควรเปิดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับพื้นที่พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่อง

ยางพารา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยแนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 จำนวน 800 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Anova) และ t-test และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วยเจ้าของสวน ผู้กรีดยาง ผู้รับซื้อยางพารา สถาบันเกษตรกร หน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการ สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุป

1. ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพารา ทั้งระบบ ปี 2556

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในภาพรวมในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย .74 ส่วนความคิดเห็นรายประเด็น พบว่า

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านรัฐบาลควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.94

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านรัฐบาลสนับสนุนในรูปแบบเงินสดผ่านกลไกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และมาตรการเพิ่มรายได้/ลดความเสี่ยงของเกษตรกรชาวสวนยางพารารายย่อย โดยการทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา เช่น การปลูกพืชแซม พืชร่วมยางพารา การเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กับการปลูกยางพารา ในระดับมากเท่ากัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.89

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านการออกใบรับรองเกษตรกรภายใน 15 วัน หลังการได้รับการรายงานตรวจสอบพื้นที่จากคณะกรรมการฯ ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.86

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านการประชาสัมพันธ์และการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีระยะเวลาที่เหมาะสม ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.83

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านคณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ภายใน 30 วัน หลังรับคำร้องขอขึ้นทะเบียน ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.82

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านเกษตรกรเข้าร่วม โครงการต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้นที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.71

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านการช่วยเหลือเกษตรกรสวนยางพาราครัวเรือนละไม่เกิน 25 ไร่ ตามพื้นที่เปิดกรีดจริง ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.70

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านมาตรการส่งเสริมการโค่นต้นยางพาราที่มีอายุเกิน 25 ปี โดยจ่ายเงินชดเชยสูงกว่าการปลูกแทนด้วยยางพารา เช่น ปลูกปาล์มน้ำมัน ได้เงินสงเคราะห์ ไร่ละ 26,000 บาท ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.65

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านสวนยางพาราที่เข้าร่วมโครงการได้จะต้องเป็นสวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว มีพื้นที่ปลูกตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป และต้นยางพารามีอายุไม่เกิน 25 ปี กับรัฐบาลให้การช่วยเหลือเกษตรกรสวนยางพาราในอัตราการช่วยเหลือ ไร่ละ 2,520 บาท ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.63 เท่ากัน

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านรัฐบาลช่วยเหลือครั้งเดียวครอบคลุมระยะเวลาเปิดกรีด 7 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557 ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.53

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องปลูกยางพาราในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้นน้อยที่สุด ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.50

2. ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ แก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

สมมติฐานข้อ 1 เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน ภูมิภาคต่างกัน ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า

- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในภูมิภาคแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานในการกรีดยางและจำนวนแรงงานในการกรีดยางแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ใช้แรงงานในการกรีดยางแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานในการกรีดยางต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการใช้ที่ดินแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า

- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่มีพื้นที่ปลูกแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่มีพื้นที่เปิดกรีดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 เกษตรกรที่มีช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า

- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่รับความรู้ด้านการผลิตจากสื่อบุคคล มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่รับความรู้ด้านการผลิตจากสื่อมวลชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
- การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่รับความรู้ด้านการผลิตจากสื่อกิจกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

-การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่รับความรู้ด้านการตลาดจากสื่อบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

-การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่รับความรู้ด้านการตลาดจากสื่อมวลชน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

-การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ที่รับความรู้ด้านการตลาดจากสื่อกิจกรรม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน ภูมิภาคต่างกัน ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน เนื่องจากโครงการนี้ไม่ได้กำหนดอายุเกษตรกรแต่กำหนดอายุยางไม่เกิน 25 ปี เกษตรกรจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนเกษตรกรที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน และเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ดังนี้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มากกว่าภาคใต้ เนื่องจากระบบการปลูกยางพาราในภาคใต้แตกต่างจากภาคอื่น คือ ภาคใต้เป็นสวนขนาดใหญ่และเป็นระบบจ้างกรีดยางมากกว่าภาคอื่น ๆ ที่มีแปลงขนาดปานกลาง และแปลงเล็ก โดยส่วนใหญ่ในภาคอื่น ๆ ซึ่งเป็นสวนขนาดเล็ก เจ้าของสวนเป็นผู้กรีดยาง ซึ่งสามารถเข้าร่วมโครงการได้ สอดคล้องกับสถาบันวิจัยยาง (2555) ระบุไว้ว่า เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือกรีดยางเอง เนื่องจากเป็นสวนขนาดเล็ก ในขณะที่เกษตรกรในภาคใต้ที่เป็นผู้กรีดยางไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการนี้ นอกจากนี้อายุยางพาราในภาคใต้มีการปลูกมานานแล้วจึงมีเกษตรกรบางส่วนที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้

ในส่วนของประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา พบว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ดังนี้ เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการกรีดยางพารา น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีเห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มากกว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารามากกว่า 11-20 ปี และ 21-30 ปี เพราะเกษตรกรที่มีการทำสวนยางพารามานานบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ และเปรียบเทียบจากประสบการณ์ในการได้รับการสนับสนุนของภาครัฐที่ผ่านมาที่ได้รับความช่วยเหลือในการประกันราคา

2. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 2 เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานในการกรีดยางพารามีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน พบว่าเกษตรกรที่มีการ

ใช้แรงงานในการกรีดยางพาราที่เป็นเจ้าของสวนกรีดยาง เจ้าของสวนกรีดยางและจ้างคนกรีดยาง เห็นด้วยกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มากกว่าการจ้างคนกรีดยาง เพราะเกษตรกรที่เป็นเจ้าของสวนยางพาราสามารถเข้าร่วมโครงการนี้ได้ และได้รับผลประโยชน์มากกว่าคนรับจ้างกรีดยางและไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง

3. ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 4 เกษตรกรที่มีช่องทางการรับความรู้ในการปลูกยางพาราแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกัน ดังนี้ เกษตรกรที่ได้รับรู้ข้อมูลการผลิตและการตลาดจากสื่อกิจกรรมทั้งจากการฝึกอบรม การศึกษาดูงานมีความคิดเห็นแตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับสื่อดังกล่าว เพราะการฝึกอบรมส่งผลให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติจริง สามารถนำไปปฏิบัติเองได้อย่างถูกต้อง เช่น การกรีดยางที่ถูกรวิธี รวมทั้งการได้ไปศึกษาดูงานแหล่งผลิต แหล่งรับซื้อ ตลาดกลางยางพารา หรือโรงงานแปรรูปเบื้องต้นเป็นการเปิดโลกทัศน์ทำให้เกษตรกรสามารถปรับตัวและปรับกระบวนการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้สื่อบุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งส.ก.ย. ก.ส.ก. ก.ว.ก. และผู้รับซื้อมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจของเกษตรกรในเรื่องการตลาดของเกษตรกรเป็นอย่างมาก ทั้งรูปแบบการขาย ราคารับซื้อ แหล่งรับซื้อที่ได้ราคายุติธรรม สอดคล้องกับนิชชา ปานสีและคณะ (2555) ศึกษาพฤติกรรมการรับซื้อด้านยางพาราของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรเลือกรับซื้อจากสื่อบุคคลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. มาตรการระยะสั้น

- 1.1 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร สมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรสามารถลงทะเบียนแทนกันได้ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว
- 1.2 การรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร การตรวจสอบพื้นที่ และการรับรองควรมีการทำประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และลดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว
- 1.3 การรับขึ้นทะเบียนผู้รับจ้างกรีดยาง เมื่อมีการชัดเจนจะได้เข้าสู่ระบบ และได้รับการช่วยเหลือ
- 1.4 การทำ zoning พื้นที่ปลูกยางพารา เพื่อให้มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูก และการประมาณการผลิตที่ชัดเจน เพื่อการวางแผนในระยะยาว
- 1.5 การลดต้นทุนการผลิตโดยส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และภาครัฐควบคุมราคาปัจจัยการผลิต

1.6 การส่งเสริม และสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ทั้งในเรื่องการปลูก การคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การลดต้นทุน การแปรรูป และการตลาดอย่างต่อเนื่องทุกปีผ่านสื่อกิจกรรม และสื่อบุคคล

1.7 การสนับสนุนการประกันราคาอย่างไม่ต่ำกว่า 70 บาทต่อกิโลกรัม เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

2. มาตรการระยะปานกลาง และระยะยาว

2.1 การจัดทำยุทธศาสตร์ยางพาราครอบคลุมทั้งระบบตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.2 การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นเอกภาพ

2.3 การส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการผลิต การบริหารจัดการ การแปรรูป และการตลาดแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ เช่น มีคณะกรรมการที่เป็นที่เชื่อถือของคนในชุมชน

2.4 การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตสู่โรงงาน โดยตรงไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมถึงยกระดับมาตรฐานผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด

2.5 การจัดตั้งตลาดรับซื้อยาง โรงงานรับซื้อยางแผ่นดิบ และน้ำยางดิบจากสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ให้เพียงพอ โดยกำหนดมาตรฐานในการรับซื้อยางที่เป็นธรรม และมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐควบคุมดูแล

2.6 การจัดตั้งตลาดกลางประมูลยางพาราให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ มีมาตรฐาน เป็นธรรม และให้เกษตรกรเข้าถึงได้ง่าย

2.7 การวางกลยุทธ์การขยายทาง โดยรวมกลุ่มประเทศในอาเซียนเพื่อกำหนดราคาขายพารา โดยอิงราคาตลาดกลางทั่วโลก และสมดุลกับค่าครองชีพ

2.8 การสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย การวิจัย และพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ด้านทานโรค และกรี๊ดได้นาน

2.9 การสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ จากยางพารา เพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อย่างคุณภาพสูง เช่น อุปกรณ์ทางการแพทย์

2.10 สนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีศักยภาพในการแข่งขัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ขวัญใจ สมรรคบุตร. “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ทร.กลาง ที่มีต่องานอาสาพัฒนาชนบทของนิสิตนักศึกษา”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- คณิต ดวงหัตถ์. “สุขภาพจิตกับความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้น ประทวนในเขตเมืองและเขตชนบทของจังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
- งานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, สำนัก. “แบบสรุปผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่ม
ฯ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง”. ประจำเดือน ตุลาคม 2253-กันยายน
2554.
- งานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, สำนัก. “รายงานประจำปี 2554”, 2554.
- งานเศรษฐกิจการเกษตร, สำนัก. “เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีดยังได้ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2554-
2556”, 2556.
- งานเศรษฐกิจการเกษตร, สำนัก. “ผลพยากรณ์การผลิตยางพารา 2556”, 2556.
- งานเศรษฐกิจการเกษตร, สำนัก. “สถานการณ์สินค้าเกษตรและแนวโน้มที่สำคัญปี 2555”, 2555
- งานสถิติแห่งชาติ, สำนัก. “สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวะ การมีงานทำทิศทางการทำงาน
ของแรงงานไทย”, 2554.
- จำเรียง ภาวจิตร. การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์, 2536.
- ณิชา ปานสี สมจิตต์ ศิขรินมาศ ดวงกมล อินทร์แก้ว มณีสร อนันต์ระ สมศักดิ์ คงสุข นฤมล
บุญกาญจนา อารีรัตน์ สุวรรณการณ. “พฤติกรรมการรับซื้อด้านยางพารา”.
รายงานผลการวิจัยเรื่องเดิมประจำปี2555. สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร,
2556.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, ส่วนเศรษฐกิจภาค “สถานการณ์สินค้าเกษตรสำคัญปี 2555 และ
แนวโน้มปี 2556” สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2555.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิชญาพรินต์, 2534.

มณีสร์ อนันต์๊ะ ณิชชา ปานสี พัทรินทร์ ศรีวารินทร์ ทินกร เพชรสูงเนิน ชมลวรรณ บิรัมย์ย์.

ศักยภาพอุตสาหกรรมและการส่งออกยางพาราในภาคเหนือ. รายงาน
ผลการวิจัยเรื่องเต็มประจำปี 2555. สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2556.

รัชณี รัตนวงศ์. “สถานการณ์การผลิตยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. เอกสารประกอบการ
บรรยายในการประชุมสัมมนาทางพารา เรื่อง มองทิศทางการยางพาราอีสาน
ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2532. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
นานมีบุ๊คส์, 2532.

เรื่องเวทย์ แสงรัตนา. “ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตราการเพิ่ม
ของประชากรของประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

วิจัยยาง, สถาบัน. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. “ข้อมูลวิชาการยางพารา”.
2555.

วิจัยยาง, สถาบัน. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. “ทำเนียบโรงงานแปรรูปยาง
ดิบปี 2552”. 2553.

วิจัยยาง, สถาบัน กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. “ทำเนียบสหกรณ์กองทุนสวน
ยาง ปี 2553”. 2553.

ศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ, องค์การ. “การประชุมเรื่องยางระหว่างประเทศ”. 2556.

ส่งเสริมการเกษตร, กรม. “การแก้ไขปัญหาทางพาราทั้งระบบ ปี 2557”. 2556.

สุโท เจริญสุข. หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา, 2525.

สุภาพร ชูสาย. “พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาทักษะชีวิตด้วยกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด
ปัญญาศึกษา”. เอกสารประกอบการบรรยายในรายวิชา กลุ่มวิชาจิตวิทยาการศึกษา
และการแนะแนว ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2556.

สมเจตน์ ประทุมมินทร์ ประสาท เกศวพิทักษ์ และประพาส ร่มเย็น. “แผนที่ศักยภาพการผลิต
ยางพาราเพื่อการขยายพื้นที่ปลูกยางปี พ.ศ. 2547-2549 ในภาคเหนือและภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ”. เอกสารและบทความทางวิชาการยางพารา, กรมวิชาการ
เกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2546.

สมมาต แสงประดับ มาตุวรรณ บุญชัยเรือง ษยามล กาญจนปกรณ์ วรุต สัมฤทธิ์กุล วชรวงษ์
ชูแสง ผกาพรรณ แสงประดับ. “ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบตลาดกลาง
ยางพาราเพื่อเป็นศูนย์กลางการซื้อขายยางพาราในระดับภูมิภาคและ
ระดับประเทศ”. รายงานผลการวิจัยเรื่องเดิมประจำปี 2555. สถาบันวิจัยยาง
กรมวิชาการเกษตร, 2556.

อมรัตน์ จ่านง. การขนส่งสินค้าส่งออกหลักของภาคใต้ กรณีศึกษายางพาราและสินค้า
ต่อเนื่อง. ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้, 2551.

อารง สุทธาศาสน์. ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เกษตรจังหวัดนนทบุรี, สำนักงาน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nonthaburi.doae.go.th>,
2556.

“แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://krufonclass9.blogspot.com/p/blog-page_10.html, 2556.

โรงงาน, กรม. “สถิติยางพาราประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.diw.go.th/shut.html>, 2556.

ภาษาต่างประเทศ

Best, J. W. Research in Education (3th ed.). New Jersey : Prentice Hall, 1977.

Hornby, A. F. Advance learner's dictionary (6th ed.). London : Oxford University, 2000.

Oskamp, S. Attitudes and Opinions. New Jersey : Prentice-Hall, 1977.

Quirk, R. Longman dictionary of contemporary English (2nd ed.). London : Richard Clay Ltd.,
1987.

Remmer, H. H. Introduction to Opinion and Attitude. New York : Harper and Brothers
Publisher Measurement, 1954.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2557

เลขที่.....

คำชี้แจง

1.วัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2557 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556/57 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้จะส่งกลับไปให้จังหวัดนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2.กรุณากรอกข้อความให้สมบูรณ์และทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

1. ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว).....

2. เลขประจำตัวประชาชน.....อายุ.....ปี

3. จังหวัดที่ตั้งแปลงปลูกยางพารา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1.)ระยอง 2.)จันทบุรี 3.)ตราด

ภาคเหนือ 1.)อุบลราชธานี 2.)บึงกาฬ 3.)อุดรธานี

ภาคใต้ 1.)น่าน 2.)เชียงราย 3.)พะเยา

ภาคใต้ 1.)นครศรีธรรมราช 2.)สุราษฎร์ธานี 3.)สงขลา

4. ระดับการศึกษา

1.)ไม่ได้ศึกษา 2.)ประถมศึกษา 3.)มัธยมศึกษาตอนต้น

4.)มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./หรือเทียบเท่า 5.)อนุปริญญา/ปวส./ปวท.

6.)ปริญญาตรี 7.)สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพการทำสวนยางพารา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.) เจ้าของสวน 2.) กลุ่มสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร 3.) ผู้ประกอบการ

4.) อื่นๆ.....

6. ประสบการณ์ในการทำสวนยาง.....ปี

7. แหล่งเงินทุนในการปลูกยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.) เงินทุนตนเอง 2.) เงินทุนกู้ยืม 3.) อื่นๆ.....

8. กรณีกู้ยืม ท่านกู้ยืมมาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.) ธกส. 2.) ธนาคารพาณิชย์ 3.) กลุ่มออมทรัพย์
 4.) กองทุนหมู่บ้าน 5.) กู้นอกระบบ 6.) อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 การใช้แรงงานในการกรีดยาง

1. แรงงานในการกรีดยาง

- 1.) เจ้าของสวนกรีดยาง จำนวน.....คน
 2.) จ้างคนกรีดยาง จำนวน.....คน
 3.) เจ้าของสวนกรีดยางและจ้างคนกรีดยาง จำนวน.....คน

2. การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ในกรณีการจ้างกรีดยาง

- 1.) เจ้าของสวนยาง : คนกรีดยาง 50 : 50
 2.) เจ้าของสวนยาง : คนกรีดยาง 55 : 45
 3.) เจ้าของสวนยาง : คนกรีดยาง 60 : 40
 4.) เจ้าของสวนยาง : คนกรีดยาง 70 : 30
 5.) อื่นๆ.....

3. ระบบการกรีดยาง

- 1.) วันเว้นวัน 2.) สองวันเว้นวัน 3.) สามวันเว้นวัน

4. ท่านคิดว่าขาดแคลนแรงงานในการกรีดยางหรือไม่

- 1.) ไม่ขาด 2.) ขาดแคลน

ตอนที่ 3 การใช้ที่ดินในการปลูกยาง

1. พื้นที่ปลูกยางพารา

รายการข้อมูล	แปลงที่ 1	แปลงที่ 2	แปลงที่ 3	แปลงที่ 4	แปลงที่ 5
1.) พื้นที่ปลูก (ไร่)
2.) พื้นที่เปิดกรีด(ไร่)
3.) อายุยางพารา (ปี)
4.) พันธุ์ที่ปลูก (ระบุ)
5.) สถานภาพการสงเคราะห์					
(1.) ไม่ได้รับ	☐	☐	☐	☐	☐
(2.) ได้รับ	☐	☐	☐	☐	☐
6.) กรรมสิทธิ์ในที่ดิน					
(1.) เป็นของตนเอง	☐	☐	☐	☐	☐
(2.) ไม่มีเอกสารสิทธิ์	☐	☐	☐	☐	☐
(3.) เช่า	☐	☐	☐	☐	☐
(4.) อื่นๆ.....	☐	☐	☐	☐	☐

2. ท่านมีความคิดที่จะขยายพื้นที่ปลูกยางหรือไม่

1.) ไม่คิดขยาย เพราะ..... 2.) คิดขยาย เพราะ

ตอนที่ 4 การจำหน่ายผลผลิตยางพารา

1. รูปแบบผลผลิตและปริมาณผลผลิต

รายการข้อมูล	แปลงที่ 1	แปลงที่ 2	แปลงที่ 3	แปลงที่ 4	แปลงที่ 5
1.) รูปแบบผลผลิตที่จำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)					
(1.) น้ำยางสด	☐	☐	☐	☐	☐
(2.) ยางแผ่น	☐	☐	☐	☐	☐
(3.) ยางก้อนถ้วย	☐	☐	☐	☐	☐
(4.) เศษยาง/ขี้ยาง	☐	☐	☐	☐	☐
(5.) อื่นๆ.....	☐	☐	☐	☐	☐

รายการข้อมูล	แปลงที่ 1	แปลงที่ 2	แปลงที่ 3	แปลงที่ 4	แปลงที่ 5
2.) ปริมาณผลผลิต (กก./ไร่/ปี)					
(1.) น้ำยางสด
(2.) ยางแผ่น
(3.) ยางก้อนถ้วย
(4.) เศษยาง/จียาง
(5.) อื่นๆ.....

2. ลักษณะการจำหน่ายผลผลิตและสถานที่จำหน่าย (จากคำตอบข้อ 1) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.) พ่อค้ามารับถึงสวน (ข้ามไปตอนที่ 5)

2.) นำไปขายเอง สถานที่ขาย

(1.) สหกรณ์ (2.) ผู้รับซื้อยาง (3.) ตลาดประมูลยางท้องถิ่น (4.) อื่นๆ.....

3.) รวมกลุ่มนำไปขาย สถานที่ขาย

(1.) สหกรณ์ (2.) ผู้รับซื้อยาง (3.) ตลาดประมูลยางท้องถิ่น (4.) อื่นๆ.....

4.) อื่นๆ.....

(1.) สหกรณ์ (2.) ผู้รับซื้อยาง (3.) ตลาดประมูลยางท้องถิ่น (4.) อื่นๆ.....

ตอนที่ 5 เทคโนโลยีการปลูกยาง

1. ความรู้ที่ท่านต้องการเพิ่มเติมในการปลูกยางพารา

1.) ด้านการผลิต 2.) ด้านการแปรรูป 3.) ด้านการตลาด 4.) อื่นๆ.....

2. ท่านได้รับความรู้และคำแนะนำด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตยางพาราจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.) สื่อบุคคล

(1.) สกย. (2.) กสก. (3.) กวก. (4.) มหาวิทยาลัย (5.) อื่นๆ.....

2.) สื่อมวลชน

(1.) วิทยู (2.) โทรทัศน์ (3.) อินเทอร์เน็ต (4.) อื่นๆ

3.) สื่อกิจกรรม

(1.) ฝึกอบรม (2.) ศึกษาดูงาน (3.) อื่นๆ

3. ท่านได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดยางพาราจากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1.) สื่อบุคคล

(1.)สภก. (2.)กสภ. (3.)กวก. (4.)มหาวิทยาลัย (5.)อื่นๆ.....

2.) สื่อมวลชน

(1.) วิทยุ (2.) โทรทัศน์ (3.) อินเทอร์เน็ต (4.) อื่นๆ

3.) สื่อกิจกรรม

(1.) ฝึกอบรม (2.) ศึกษาดูงาน (3.) อื่นๆ

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557

1.ท่าน ได้รับการช่วยเหลือตาม โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2557

1.) ไม่ได้รับการช่วยเหลือ 2.) ได้รับการช่วยเหลือ

2.ความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2557

ประเด็น	ความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
1.) เห็นด้วยหรือไม่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ต้อง เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรเท่านั้น			
2.) เห็นด้วยหรือไม่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ต้องปลูกยางพารา ในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ เท่านั้น			
3.) เห็นด้วยหรือไม่สวนยางที่เข้าร่วมโครงการได้ จะต้องเป็นสวนยางที่เปิดกรีดแล้ว มีพื้นที่ปลูก ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป และต้นยางมีอายุไม่เกิน 25 ปี			
4.) เห็นด้วยหรือไม่ที่รัฐบาลให้การช่วยเหลือเกษตรกรสวนยางพาราในอัตราการช่วยเหลือ ไร่ละ 2,520 บาท			
5.) เห็นด้วยหรือไม่กับการช่วยเหลือเกษตรกร สวนยางพาราครัวเรือนละไม่เกิน 25 ไร่ ตามพื้นที่ เปิดกรีดจริง			

ประเด็น	ความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
6.) เห็นด้วยหรือไม่ที่รัฐบาลช่วยเหลือครั้งเดียวครอบคลุมระยะเวลาเปิดกรีด 7 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557			
7.) เห็นด้วยหรือไม่ที่รัฐบาลสนับสนุนในรูปแบบเงินสดผ่านกลไกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.)			
8.) เห็นด้วยหรือไม่การประชาสัมพันธ์และการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีระยะเวลาที่เหมาะสม			
9.) เห็นด้วยหรือไม่คณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ภายใน 30 วันหลังรับคำร้องขอขึ้นทะเบียน			
10.) เห็นด้วยหรือไม่ ในการออกไปรับรองภายใน 15 วัน หลังจากได้รับรายงานการตรวจสอบพื้นที่จาก คณะกรรมการฯ			
11.) เห็นด้วยหรือไม่กับมาตรการเพิ่มรายได้/ลดความเสี่ยงของเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อย โดยการทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา เช่น การปลูกพืชแซมยาง พืชร่วมยาง การเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กับการปลูกยางพารา			
12.) เห็นด้วยหรือไม่กับมาตรการการส่งเสริมการโค่นต้นยางพาราที่มีอายุเกิน 25 ปี โดยการจ่ายเงินชดเชยสูงกว่าการปลูกแทนด้วยยางพารา เช่น ปลูกป่าล้มน้ำมันได้เงินสงเคราะห์ไร่ละ 26,000 บาท			
13.) เห็นด้วยหรือไม่ที่รัฐบาลจะส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ภายในประเทศ			

ตอนที่ 7 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและตลาดยางพารา

1.) ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการผลิตยางพารา

.....
.....
.....

2.) ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการตลาดยางพารา

.....
.....
.....

3.) ข้อเสนอแนะในเรื่องการผลิตยางพารา

.....
.....
.....

4.) ข้อเสนอแนะในเรื่องการตลาดยางพารา

.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนาน
โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายนำชัย พรหมมีชัย
วัน เดือน ปี เกิด	22 พฤษภาคม 2500
การศึกษา	ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์ - ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้าศูนย์ขยายพันธุ์ใหม่ที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะเวลา 5 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 1 ต.ค. 2539 – 27 ธ.ค. 2544 - หัวหน้าศูนย์ขยายพันธุ์ใหม่ที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด ระยะเวลา 2 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 28 ธ.ค. 2544 – 20 มี.ค. 2546 - ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง) จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะเวลา 4 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 21 มี.ค. 2546 – 16 ธ.ค. 2550 - ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง) จังหวัดมหาสารคาม ระยะเวลา 1 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 17 ธ.ค. 2550 – 14 ก.พ. 2551 - เกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู ระยะเวลา 1 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 15 ก.พ. 2551 – 14 มี.ย. 2552 - เกษตรจังหวัดสุรินทร์ ระยะเวลา 2 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 15 มี.ย. 2552 – 22 ธ.ค. 2554 - ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 ระยะเวลา 1 ปี ช่วงเวลาดำรงตำแหน่ง 23 ธ.ค. 2554 – 17 ธ.ค. 2555
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร กรมส่งเสริมการเกษตร

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการแก้ไขปัญหาทางพาราทั้งระบบปี 2556

ผู้วิจัย นายนำชัย พรหมมีชัย หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ตำแหน่ง รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การผลิตยางพาราของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 65.97 ล้านไร่ ในปี 2551 เป็น 74.72 ล้านไร่ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.47 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.62 ต่อปี จาก 10.00 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 11.14 ล้านตันในปี 2555 ประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย พื้นที่ปลูกยางพาราของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคายางพาราอยู่ในระดับสูง ส่วนการตลาด ในปี 2555 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศต่าง ๆ ลดลง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย

ส่วนต้นทุนการผลิตยางพาราแผ่นดินของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.92 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 11,035.83 บาทต่อไร่ ในปี 2551 เป็น 16,271.53 บาทต่อไร่ ในปี 2555 ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นจาก 39.70 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2551 เป็น 61.87 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.55 ต่อปี (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) ในทางตรงกันข้ามราคายางพาราลดต่ำลงเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจโลก รวมทั้งสต็อกยางพาราของประเทศผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ เช่น จีน ญี่ปุ่น ยังคงมีอยู่มาก รวมถึงปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่มูลค่าการส่งออกลดลง ส่งผลให้ราคายางพาราลดต่ำลงเรื่อย ๆ โดยในปี 2555 ราคา 87.15 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2556 ราคา ลดเหลือ 76.05 ลดลงร้อยละ 9.71 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

การให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลในส่วนของโครงการแก้ไขปัญหาทางพาราระยะสั้น เร่งด่วน โดยจ่ายค่าปัจจัยการผลิตเป็นเงินสดในอัตราไร่ละ 2,520 บาท ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สนับสนุนเกษตรกรรายละไม่เกิน 25 ไร่ ตามพื้นที่เปิดกรีดจริง ดันยางมีอายุ ไม่เกิน 25 ปี และต้องเป็นเกษตรกรที่มีเอกสารสิทธิ์หรือสิทธิทำกินในพื้นที่นั้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) สำหรับโครงการได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว จึงจำเป็นต้องสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาทางพาราทั้งระบบปี 2556 เพื่อนำผลการวิจัย ไปพัฒนาและเสนอแนะในเชิงนโยบายการพัฒนาทางพาราต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556

ขอบเขตของการวิจัย

เกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบ ปี 2556 และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตยางพารา คือ เจ้าของสวน ผู้กรีดยาง หน่วยงานราชการ สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ

วิธีการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยางพาราในทุกรัฐภาค ปี 2556 จำนวน 1,193,332 ราย

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรทราโ ยามาเน่ได้จำนวนตัวอย่าง 400 ราย การวิจัยครั้งนี้ต้องการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 ราย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นตัวแทนของเกษตรกรได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) (อารงสุทธศาสตร์, 2527: 120) โดยแยกสัดส่วนในแต่ละภูมิภาคได้ดังนี้ คือ ภาคตะวันออก ร้อยละ 7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 32 ภาคใต้ ร้อยละ 55 และภาคเหนือ ร้อยละ 6

การคัดเลือกจังหวัด ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกจังหวัดที่มีครัวเรือนเกษตรกรมากเป็นลำดับที่ 1-3 ของแต่ละภูมิภาค ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาคสะท้อนการผลิตและการตลาดยางพาราที่แตกต่างกัน และหากกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ได้ดังนี้

ตารางแสดง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดใน 4 ภูมิภาคที่มีพื้นที่ปลูกยางพารา

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	รวมทั้งจังหวัด(ราย)	รวมทั้งภาค(ราย)
ตะวันออก	1.ระยอง	24,742	25	56
	2.จันทบุรี	18,791	18	
	3.ตราด	13,135	13	

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	รวมทั้ง จังหวัด(ราย)	รวมทั้งภาค (ราย)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1.อุบลราชธานี	44,470	96	256
	2.บึงกาฬ	41,869	90	
	3.อุดรธานี	32,609	70	
ภาคใต้	1.นครศรีธรรมราช	123,127	176	440
	2.สุราษฎร์ธานี	94,910	136	
	3.สงขลา	90,144	128	
เหนือ	1.น่าน	22,201	20	48
	2.เชียงราย	21,166	18	
	3.พะเยา	11,804	10	
รวมทั้งสิ้น	12 จังหวัด	538,968	800	800

สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก คัดเลือกจากจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากและมีเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตและการตลาดยางพารา คือ เจ้าของสวน ผู้กรีดยาง ผู้รับซื้อ หน่วยงานราชการ สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ ในทั้ง 4 ภูมิภาค ใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดน่าน อุบลราชธานี ระยอง และนครศรีธรรมราช

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงตรง และตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha-coefficient) ของครอนบาค Cronbach ด้านความคิดเห็นของเกษตรกรได้ค่าความเชื่อมั่น = .8482

4. การวัดตัวแปร ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ใช้มาตราส่วนประเมินค่า 2 ระดับ คือ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย โดยให้คะแนนและความหมาย ดังนี้

เห็นด้วย	คะแนน = 1
ไม่เห็นด้วย	คะแนน = 0

ในการวัดระดับความคิดเห็นของเกษตรกรในครั้งนี้ ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาในการแปลความหมายของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยใช้สูตรในการวัดเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยพิสัยของการวัดจากมาตรวัดเป็น 3 ระดับ ซึ่งได้ผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
0.00 – 0.33	เกษตรกรมีความคิดเห็นน้อย
0.34 – 0.66	เกษตรกรมีความคิดเห็นปานกลาง
0.67 – 1.00	เกษตรกรมีความคิดเห็นมาก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และ t – test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

พบว่าเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราปี 2556 ตามโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 มีอายุเฉลี่ย 51.8 ปี เกษตรกรร้อยละ 86.2 ใช้เงินทุนตนเอง มีประสบการณ์ทำสวนยางเฉลี่ย 17.55 ปี

แรงงานในการกรีดยางพารา ร้อยละ 59.6 เป็นเจ้าของสวนกรีดยาง ร้อยละ 19.0 จ้างคนกรีดยาง และร้อยละ 21.4 ทั้งกรีดยางและจ้างกรีดยาง โดยใช้แรงงานกรีดยาง 2.2 ราย/ครัวเรือน ร้อยละ 62.4 กรีดยางพาราแบบสองวันเว้นวัน โดยร้อยละ 68.5 การแบ่งสัดส่วนผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสวนยางพารา: คนกรีดยาง 60:40

การใช้ที่ดินปลูกยาง เกษตรกรมีแปลงปลูกยางพาราจำนวน 1 แปลง มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 17.9 ไร่ พื้นที่เปิดเฉลี่ย 16.4 ไร่ อายุยางพาราเฉลี่ย 12.4 ปี สถานภาพการใช้ที่ดินในการปลูกยางพาราพบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.9 ไม่ได้รับการสงเคราะห์ และเกษตรกร ร้อยละ 41.1 ได้รับการสงเคราะห์ ส่วนกรรมสิทธิ์ในที่ดินพบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.7 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง การขยายพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.6 ไม่คิดขยายพื้นที่ปลูก เพราะไม่มีที่ดินในการขยายพื้นที่เพิ่ม ราคาขายพาราคต่ำ ผลผลิตน้อย

รูปแบบผลผลิตยางพาราร้อยละ 41.0 เป็นยางก้อนถ้วย รองลงมาเป็นน้ำยางสด ร้อยละ 29.6 และยางแผ่น ร้อยละ 18.5 ตามลำดับ ลักษณะการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ร้อยละ 71.2 นำไปขายเอง ร้อยละ 15.5 พอค้ำมารับซื้อถึงสวนเกษตรกร ร้อยละ 11.7 เกษตรกรรวมกลุ่มนำไปขาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 ในภาพรวมในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 0.74 ได้แก่

รัฐบาลควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา เพื่อเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศ (ค่าเฉลี่ย 0.94)

รัฐบาลสนับสนุนในรูปแบบเงินสดผ่านกลไกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (ค่าเฉลี่ย 0.89)

มาตรการเพิ่มรายได้/ลดความเสี่ยงของเกษตรกรชาวสวนยางพารารายย่อย โดยการทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา เช่น การปลูกพืชแซม พืชร่วมยางพารา การเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กับการปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 0.89)

การออกไปรับรองเกษตรกรภายใน 15 วัน หลังการได้รับการรายงานตรวจสอบพื้นที่จากคณะกรรมการฯ (ค่าเฉลี่ย 0.86)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 พบว่า เกษตรกรในภูมิภาคแตกต่างกัน เกษตรกรที่ใช้แรงงานในการกรีดยางแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานด้านการรับรู้ด้านการผลิตจากสื่อกิจกรรมมีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับความรู้จากสื่อกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับเกษตรกรที่รับรู้ด้านการตลาดจากสื่อบุคคลและสื่อกิจกรรม มีความคิดเห็นต่อโครงการแก้ไขปัญหายางพาราทั้งระบบปี 2556 แตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับความรู้จากสื่อบุคคลและสื่อกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1.1 มาตรการระยะสั้น

1.1.1 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร สมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรสามารถลงทะเบียนแทนกันได้ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว

1.1.2 การรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร การตรวจสอบพื้นที่ และการรับรองควรมีการทำประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และลดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว

1.1.3 การรับขึ้นทะเบียนผู้รับจ้างกรีดยาง เมื่อมีการชดเชยจะได้เข้าสู่ระบบ และได้รับการช่วยเหลือ

1.1.4 การทำ zoning พื้นที่ปลูกยางพารา เพื่อให้มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูก และการประมาณการผลิตที่ชัดเจน เพื่อการวางแผนในระยะยาว

1.1.5 การลดต้นทุนการผลิตโดยส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และภาครัฐควบคุมราคาราคาปัจจัยการผลิต

1.1.6 การส่งเสริมและสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ทั้งในเรื่องการปลูก การคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การลดต้นทุน การแปรรูป และการตลาดอย่างต่อเนื่องทุกปีผ่านสื่อกิจกรรมและสื่อบุคคล

1.1.7 การสนับสนุนการประกันราคาอย่างไม่ต่ำกว่า 70 บาทต่อกิโลกรัม เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

1.2 มาตรการระยะปานกลางและระยะยาว

1.2.1 การจัดทำยุทธศาสตร์ยางพาราครอบคลุมทั้งระบบตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นเอกภาพ

1.2.3 การส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการผลิต การบริหารจัดการ การแปรรูป และการตลาดแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ เช่น มีคณะกรรมการที่เป็นที่เชื่อถือของคนในชุมชน

1.2.4 การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตสู่โรงงานโดยตรงไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง รวมถึงยกระดับมาตรฐานผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด

1.2.5 การจัดตั้งตลาดรับซื้อยาง โรงงานรับซื้อยางแผ่นดิบ และน้ำยางดิบจากสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ให้เพียงพอ โดยกำหนดมาตรฐานในการรับซื้อยางที่เป็นธรรม และมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐควบคุมดูแล

1.2.6 การจัดตั้งตลาดกลางประมูลยางพาราให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ มีมาตรฐาน เป็นธรรม และให้เกษตรกรเข้าถึงได้ง่าย

1.2.7 การวางกลยุทธ์การขายยาง โดยรวมกลุ่มประเทศในอาเซียนเพื่อกำหนดราคาขายพารา โดยอิงราคาตลาดกลางทั่วโลก และสมดุลกับค่าครองชีพ

1.2.8 การสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย การวิจัย และพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ต้านทานโรค และกรีดได้นาน

1.2.9 การสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ จากยางพารา เพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อย่างคุณภาพสูง เช่น อุปกรณ์ทางการแพทย์

1.2.10 สนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีศักยภาพในการแข่งขัน